

3.

Diákszemmel

Lányok a fiúkról,
fiúk a lányokról –
csíkszeredai kisdíákok
nőnapj véleménye –
Kiss Előd Gergely írása

6.

Láthatár

Megoldást ígérnek
a bérpótlék ügyében –
Kőrössi Andrea írása

10.

Tanterem

Vándorkiállítással hívják fel
a figyelmet az erdők
védelmére a tordai diákok

11.

Láthatár

Gyermekevelés határok
nélkül – hogyan látják
a pedagógusok oktatói
szerepüket

14.

Láthatár

Mennyire gyermekközpontú
a hazai oktatás? –
Szatmári Bence írása

18.

Tanterem

Ritmikus gimnasztika
gyerekeknek –
Végh Balázs írása

21.

Lélekjelenlét

Felvértetni a gyereket
a csúfolódással szemben –
Oláh Andrea írása

24.

Hivatalos

1.

Lélekjelenlét

Hajótörött tanítók esélye,
az élménypedagógia –
Kerekes Edit írása

4.

Tanterem

Hogyan fogadták a '48-as
forradalom híret Erdélyben? –
vetélkedő Marosvásárhelyen –
Antal Erika írása

8.

Láthatár

Elkészült a magyardécsei
szórványbentlakás –
Pap Melinda írása

16.

Tanterem

„A célom az, hogy merjenek
megszólalni románul a gyerekek” –
Antal Erika írása

20.

Láthatár

Előkészítőket várnak Nagybányán –
Pap Melinda írása

22.

Magánterület

Mintha –
Varga László Edgár írása

12.

Múzeumpedagógia – útiterv az autentikus
tárgyakat őrző világba

2018

3.
SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2018. MÁRCIUS • 3. SZÁM

FOTÓ: SZÉKELY NEMZETI MÚZEUM

ISSN 2065-9725

9 772065 972004

- Tanárszemmel
- Diákszemmel
- Szülői szemmel
- Lélekjelenlét
- Tanterem
- Láthatár
- Óvoda
- Fotóriport
- Hivatalos
- Vakáció
- Iskola és kultúra
- Pályáz(z)atok
- Magánterület
- Térkép

Rendelje meg online
a Magyar Közoktatást
a 2018-as évre

www.communitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2018-as évben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos megfigyeléseiket. Kérjük, számoljanak be a *Magyar Közoktatás*-ban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni.

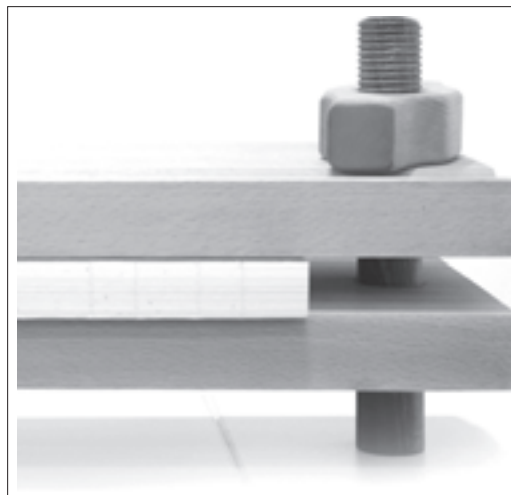
A Communitas Alapítvány által kiadott, immár kilenc éve megjelenő *Magyar Közoktatás* együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- A katedra két oldala – avagy milyen volt diákként és milyen tanárként nap mint nap iskolába járni
- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro emailcímmel!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

[www.facebook.com/magyarkozoktatas](https://facebook.com/magyarkozoktatas)

Megrendeléseiket a www.communitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0264-44-14-01-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-264-44-14-01
e-mail: mko@communitas.ro

Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogató:

**Kudarcból szükséges hasznót, egyénekből csapatot kovácsoló,
az életre megtanító pedagógiai módszer**

Hajótörött tanítók esélye, az élménypedagógia

Gyerekek kést adni a kezébe nem nagyobb kockázat, mint hetedikben megtartani egy énekórát vagy beszélni az erotikus költésről – ezzel a kijelentésével fogalmazta meg az élménypedagógia kvintesszenciáját több száz fős közönséget vonzó kolozsvári előadásában Bányai Sándor magyarországi oktatási szakértő.

Nagyjából negyven percig bírta, hogy az élménypedagógia és játékos tanulás biztosította komfortzónájából kilépve ezúttal a módszer elméleti alapjait rögzítse hallgatósága számára Bányai Sándor, a Pécsi Tudományegyetem docense, címzetes oktatási szakértő, élmény- és kalandpedagógia-tréner, a Kalandok és Álmodások szakmai műhely vezetője, az Európai Élménypedagógiai Egyesület tagja. A szakember Kolozsváron tartott előadást január végén a Sapientia Erdélyi Magyar-tudományegyetemen. Nem mintha addig a pillanatig előadása szűkölködött volna a képletes példákban, de akkor jött az interaktív rész, ahol mindannyian hajótörést szenvedtünk egy lakatlan szigeten, illetve egy másik forgatókönyv szerint reggel munkába indulva azzal szembesültünk, hogy nem indul az autó. A helyzetmegoldási ötletek az eredetiségtől a humorosig rajzottak, ám kiderült: azok között csak elvétve akadt olyan, amit az iskolában tanultunk. Ezen változtathat az élménypedagógia, amelynek megvan az a pazar tulajdonsága, hogy a kudarcból is fölöttébb szükséges hasznót kovácsol, egyénekből csapatot alkot, lehetetlennek tűnő kihívásokat teljesít.

Közepes diákból véletlenül tanító

Az élménypedagógiával (amit még nem így neveztek akkor) Bányai Sándor gyerekként, az úttörőmozgalom keretében találkozott, a hetvenes években. Iskolájában nagy hagyománya volt annak, hogy a diákok közös szabadidős programokban vettek részt, ahol nemcsak pedagógusok neveltek, hanem szülők, egykori diákok is, játékokat tanítottak a kisebbeknek, a táborokban bizonyos tevékenységeket rájuk bízta.

– Bámultam ezeket a fiatalokat és irigyeltem őket. Olyan tízéves koromban azt gondoltam, hogy szeretnék közéjük tartozni. Akkor először bízták rám, hogy tanítsak játékokat másodikosoknak, ötödikes lehettem. Hogyan csináltam? Rosszul. Ügyetlenül. De olyan helyzetbe kerültem, ami elindította azt, hogy ma itt állok, felnőtt- és pedagógusképzéssel foglalkozom. Nagyon sokat tehetünk mi azért, hogy hasonló élményekben részesülhessenek gyerekek, kortárs segítőként tevékenykedjenek. Életre szóló élmények értek ezen. Nem tanultam jól a középiskolában, talán jó közepes voltam. Hihetetlen intenzív közösségi élet zajlott az iskolában. Meg kellett volna tanulnom a Mengelejev-táblázatot, a Toldi verselését – nem tanultam meg. De színpadra állítani irodalmi művet megpróbáltunk botrányosan, rosszul, gyakorlatlanul, de olyan tudásokra tettünk szert, amit mindmáig kamatoztathatunk. Tanítóképző főiskolára kerültem – mert máshova nem vettek fel. Ott kiderült, hogy hihetetlen előnyben vagyok a társaimmal szemben, mert már láttam élő gyereket. Nem voltak jók

- Szükség van olyan tudásra, hogy a gyerek az iskolából kilépve képes legyen megállni helyét a világban

az óravázlataim, nem sikerültek jól a vizsgatanításaim, nem tudtam gólyát rajzolni, de tudtam a gyerekekkel kapcsolatot teremteni. Erre mindenkinek szüksége lesz, aki emberekkel fog foglalkozni – autószerelő, tanár stb. Nem gondolom, hogy a tankönyvek, tantárgyak feleslegesek, de emellett szükség van olyan tudásra, hogy a gyerek az iskolából kilépve képes legyen megállni a helyét a világban, az is, aki diszlexiás, diszgráfiás, súlyos magatartásbeli problémákkal küzd, hisz ettől még értékesek. Nagyon fontos, hogy legyen sikerélményük, amit sokan a családon belül sem kapnak meg. Adjunk nekik olyan lehetőségeket, teret, amelyek alkalmasak arra, hogy megéljék: ők is kerülhetnek vezető szerepbe, hangadók lehetnek, véleményüket meghallgatják akkor is, ha nem jók a tanulmányi eredményeik. Az élménypedagógia erre kiváló eszköz – mondta Bányai Sándor.

Az a dolgunk, hogy helyzetbe hozzuk a gyereket

Semmit ne csináljunk meg, amit a gyerek is meg tud csinálni – a pedagógusoknak ezt a törekvését nagyon fontosnak tartja az előadó. Tanyára vittek fővárosi gyerekeket, a gazda szabadkozott, hogy ugyan azt ígérte, játszhatnak a szénában, de ezzel várni kell, mert még nem volt ideje szétteríteni a szénát. – Mondtuk: nyugi, a gyerekek szét fogják teríteni. Majdnem a csúrt is szétterítették. Olyan ez, mint amikor magas pedagógiai kockázatvállalás mellett kést adunk a gyerek kezébe. Ha megfelelő időben adjuk a kezébe, és felkeltjük az érdeklődését, akkor olyan motivációra tehet szert, ami 16 éves korára odavezethet, hogy képes lesz hatvan ember számára főzni, ez lehetőséget biztosít számára. Elzárhatjuk ettől a lehetőségtől, de nekünk az a dolgunk, hogy helyzetbe hozzuk, amikor tanulhat. Egyébként nem nagyobb kockázat, mint hetedikben megtartani egy énekórát vagy beszélni az erotikus költészetről. Erre buz-

• Bányai Sándor:
„az élménypedagógia
elsősorban nonformális tudás”

dítom, kérem a pedagógusokat, tessék vállalni ezt a kockázatot. Nem egyszerű, kéznél kell legyen a vörökeresztes láda, a teljes pedagógiai eszköztár, a szigor – részletezte Bányai Sándor, majd azt magyarázta, miért fontos a szükséges versenyhelyzeteken túl olyan szituációkat is teremteni, amelyek együttműködésre épülnek. Akik könnyen tanulnak, nagyon gyors a reakciójuk, ők lesznek a nyertesek – pedig a sikerélményre a lassúbbaknak is szükségük van, vagy azoknak, akik esetleg fizikailag gyengébbek. Szükséges olyan helyzeteket teremteni, amelyek alkalmassak arra, hogy a gyerek tanuljon, kipróbálja magát akár kockázatvállalás mellett, lehetőleg a képességeihez mérten. „Ezzel a pedagógusnak nagyon sok dolga van” – jegyezte meg az előadó. Egy farsang plakátját a tanár 15 perc alatt összedobja, a gyerekcsapatnak kell 150 perc, és akkor sem lesz kész, lemarad a dátum, nem mentették el, stb. Mégis fontos, mert felnőtt dolgokat sajátítanak el. Lehetőséget ad például ez a küldetés arra is, hogy a matematikát kreatív módon alkalmazzák, életszerű helyzetben – az a feladat, ami úgy kezdődik, hogy Pistikének van 15 tulipánja, nem életszerű, mert „Pistikének egyáltalán nincs is tulipánja”. Nagyon fontos olyan helyzetet teremteni a gyerekeknek, ami megfelelő módon próbára teszi őket, ne érjük be könnyű feladatokkal, mert könnyen elveszítik a motivációjukat.

Nem elég tiltani a mobilt, érdekes tábort kell csinálni

– Ezeket a gyerekeket nem érdekli semmi, halljuk sokszor. Csak a telefonjuk érdekli őket, a játékok. Dollármilliókkal fejlesztették ki azokat, maximális fegyelmet igényelnek, a gyerekek kockázatként élik meg, magas adrenalin szintet biztosítanak, amire a kamasznak szüksége van. Ha mi nem biztosítunk hasonló adrenalin szintet, kihívást, akkor elveszítjük a figyelmét. A mi feladásunk olyan helyzetet teremteni, ami ráébreszti a gyere-

ket, hogy ugyanolyan kihívás, érdekes lehet a másikkal beszélgetni. Mikor a telefonon vége a játéknak, felőheti az eredményét a netre. Ehhez képest velünk beszélgethet arról, mit érzett, mit váltott ki belőle az, ami vele történt. Nem elég, hogy megtiltjuk a mobilhasználatot, a táborban összeszedjük, bezárjuk a saját bőröndünkbe, és azon alszunk. Nem a tiltás, hanem az igényfelmérés az eszközünk. Érdekes tábort kell csinálni, érdekes programot – magyarázta Bányai Sándor hangsúlyozva: a gyereket nemcsak siker fogja érni a tűzrakásban, a közösségi munkában, hanem kudarc is. A pedagógus szerepe ebben a helyzetben egy védőháló biztosítása: nem kell féltetni a gyerekeket a kudarcától, képessé kell tenni őket arra, hogy ezeken túllépjenek, nézzük meg, mit lehet abból tanulni.

Együttműködésre építő gyakorlat például, ha közösen kell felépíteni egy piramist kockákból, közben kommunikálni, tervezni. Fontos tapasztalatokat gyűjtenek a gyerekek, tanulnak a társaikról, saját magukról, ezt tudják majd kamatoztatni. A végén, akár sikerült felépíteni a piramist, akár nem, mindenképpen módunk van kiértékelni azt, ami benne történt, megvilágítani, milyen érzelmeket váltott ki belőlük ez az együttműködés, akár pozitívak, akár negatívak, megteremteni annak lehetőségét, hogy újraélik, újragondolják, újratervezzenek. Az élménypedagógiában nem az egyszeri sikerélmény a cél, hanem olyat tanulni belőle, amit egy következő megoldásban hasznosítani lehet, hosszabb távon pedig olyat tanulni, ami alkalmas az iskolán kívüli hasznosításra.

Hagyni, hogy a maguk útját járják

Az élménypedagógia elsősorban nonformális tanulás, ahol nem kiszabott 50 percben, nem szaktanártól tanulunk, elszakadunk a forma adta keretektől, például táborba megyünk. Az élménypedagógiát nagyon nehéz tanórai keretekbe illeszteni, de kiválóan alkalmazható táborokban, erdei iskolában, kirándulásokon, klubdelutánokon, tanórán kívül helyzetekben és tevékenységekben. Fontos része kimozdítani a gyereket a komfortzónájából, intenzívebb, aktívabb részvételt segít elő, ami érzelmi hatást gyakorol, és ezeken az érzéseken, élményeken át mélyebb tanulási élményt biztosít, sokkal jobban rögzül. Az élménypedagógia több mint játék, előre tervezett szituációkat teremt, ahol a pedagógus nem felelős azért, hogy a gyerek képes legyen azokat megoldani, sőt úgy kell jelen lennie a háttérben, hogy a gyerekeket ne a saját megoldása irányába terelgesse, hanem hagyja, hogy a maguk útját járják. Igen fontos része az élménypedagógiának a feldolgozás. Egyszerű játékszituációban is van spontán tanulás, a gyerekek hazafelé megbeszélik, magukban átgondolják a történeteket. Az élménypedagógiában a feldolgozás annyi-val több, hogy igyekszik a figyelmüket fókuszálni, hogy arról essen szó, amit a pedagógus célzottan fejleszteni akart.

Elvileg bármilyen életkorú csoportban alkalmazható az élménypedagógia, minden korosztálynál megvannak az alkalmazás nehézségei és előnyei. Bányai Sándor szerint nehezebb a vegyes korcsoportokban, családokkal, legnehezebb a pedagógusokkal. A tanítónak, aki hosszabb távon alkalmazni szeretné, tanácsos ismertetnie, megértetnie a szülőkkel a módszer lényegét. Bányai Sándor elmondta: már dolgoznak a digitális élménypedagógián, igyekezve megtalálni a helyes arányokat a virtuális világ és a valódi kommunikáció között.

KEREKES EDIT

Lányok a fiúkról, fiúk a lányokról – csíkszeredai kisdiákok nőnapj véleménye

Az udvariasság márpedig fontos dolog – értettek egyet a csíkszeredai József Attila Általános Iskola harmadik és negyedik osztályos diákjai, amikor lapunk arról faggatta őket a nemzetközi nőnap apropóján, hogy mit gondolnak a lányok a fiúkról és fordítva, a fiúk a lányokról. Sőt az is kiderült a gyerekekkel folytatott beszélgetésünk során, hogy bizony már ebben a korban érzékelik az udvariasság és az álszentség közti különbséget is. A nyílt, egyenes beszédéről a felnőttek sokat tanulhatnak tőlük.

Nem árulkodnak, de csúfolódnak – ilyenek a fiúk

Kezdetben természetesen még megilletődöttek voltak a gyerekek, azonban utána szép lassan megjött a bátorságuk. Elsőként Gerczuj Bors Zalán harmadik osztályos diákkal beszélgettünk. Ő úgy látta: a lányok kedvesek, szépek, azt szereti bennük a leginkább, hogy önzetlenek, mindent megcsinálnak és szorgosak. Mi az amit nem szeretsz bennük? – kérdeztük. Elgondolkodott rajta, majd rávágta: semmit.

– Mindent szeretek bennük, nincs semmi olyan, amit ne szeretnék – pontosított utána. További faggatózásunkra azt is elárulta, hogy fontosak számára az udvariasság szabályai, anélkül nem nagyon lehetne együtt élni a lányokkal.

Osztálytársa, a szintén harmadikos Forra Hanna elsőre óvatosan úgy vélekedett, hogy a fiúk jók. Azután, hogy egy kérdéssel bátorítottuk, azért hozzátette, hogy jók a fiúk, de azért nem mindig. Arra a kérdésre, hogy mennyire fontos számára, hogy a fiúk udvariasak legyenek, rávágta: egy kicsit. Nem baj, ha nem udvariasak? – kérdeztük. Nem – jött a meglepő, de határozott válasz. De azért arra számított, hogy közeleg a nők napja, kedvesebbek lesznek a fiúk. Egyébként meg tökéletesen érti a fiúkat, semmi furát nem talál bennük. Mirk-Lázár Lenke negyedik osztályos már bátrabban nyilatkozott. – Tudnak a lányokkal játszani rendesen – válaszolta arra a kérdésre, hogy milyenek a fiúk. Azt

kedveli egyébként bennük, hogy nem árulkodnak. Azt azonban nem szereti, hogy csúfolódnak néha. Arra a kérdésre, hogy mennyire fontos, hogy a fiúk udvariasak, lovagiasak legyenek öntudatosan válaszolt:

– Szerintem ebben a korban nem kell annyira komolyan venni! Aztán néhány kérdés múlva kiderítettük: ezt úgy érti, hogy nem kell feltétlenül álszentnek lenni.

„Nem kedveli őket túlzottan, mert úgy látja, hogy »kényesek«. De szerinte is fontos, hogy a fiúk udvariasak legyenek a lányokkal, mert azért viselkedni kell.”

Néha kényesek a lányok

Osztálytársa, Sebestyén Kristóf szerint a lányok kedvesek és velük is jól lehet játszani. Szereti bennük, hogy ők sem árulkodnak, a fiúkkal is kedvesek, azt azonban kevésbé, hogy „néha olyan veszekedősek egy kicsit”. Hozzátette, ez azért nem fordul elő gyakran. Ami az udvariasságot és lovagiasságot illeti, határozottan kijelentette: fontos, hogy tiszteljük a lányokat! A harmadikos Ferenc Csanád, aki az iskola step by step osztályában tanul, nem rejtette véka alá kritikai észrevételét a lányokkal kapcsolatban. Nem kedveli őket túlzottan, mert úgy látja, hogy „kényesek”. De szerinte is fontos, hogy a fiúk udvariasak legyenek a lányokkal, mert azért viselkedni kell.

Antal Emőke szintén step by step osztályba jár, már negyedik. Neki is határozott álláspontja volt a kérdésben.

– Nekem az a véleményem, hogy a fiúk túlerőszakosak, mindenből nagyobb dolgot csinálnak, meg hogyha összevesznek, akkor nem beszélgetéssel

oldják meg a problémát, hanem verekedéssel – mondta.

Hozzátette: azért egy-egy fiú kedves, és épp ez a jó bennük, hogy kedvesek is tudnak lenni. Elmondta, fontos, hogy a srácok udvariasak legyenek, mert ők is tudják, hogy ők erősebbek, mint a lányok.

Az udvariasság fontos dolog

Osztálytársa, Túros Bence egyértelműen megkülönböztette a hisztis és kényes lányokat a kevésbé hisztis és kényes lányoktól. Úgy vélte, a lányok nagy része gyengébb, mint a fiúk, de azért megértőek is tudnak lenni. Arra a kérdésre, hogy mit szeret a lányokban, elmondta, azt, hogy kedvesek és segítenek, ha valamit kell rajzolni, mert saját bevallása szerint ő nem tud annyira jól rajzolni.

– Itt mellettem Emőke nagyon jól tud rajzolni, s szokott segíteni – magyarázta. Kevésbé kedveli a lányokban, hogy néha hisztisek, és van, amikor nem segítenek rajzolni. De természetesen ő is udvariasságpárti. – Nem szabad gonosznak lenni egymással – jelentette ki határozottan.

Végül, de nem utolsósorban a szintén step by step osztályba tanuló, harmadikos Varga Petra választott kérdéseinkre. Ő már hallotta a társai választát, így rögtön összegezte a fiúkkal kapcsolatos álláspontját.

– Szerintem a fiúk egy kicsit agresszívak, ezt nem szeretem bennük, de az a jó bennük, hogy néha ők is tudnak segítőkészek lenni. Engem például a fiúk sokszor bevesznek a játékba, és nem közösítenek ki – fogalmazott. Hozzáfűzte, amit nem szeret a fiúkban, hogy bár akadnak köztük, akik megbeszélik a nézeteltéréseiket, de a legtöbben közülük inkább verekednek. Ő is azon a véleményen volt, hogy fontos, hogy a srácok udvariasak legyenek, mert ők is tudják, hogy ők az erősebbek, nem állhatnak neki a lányokkal verekedni.

KISS ELŐD GERGELY

Hogyan fogadták a '48-as forradalom hírét Erdélyben? – vetélkedő Marosvásárhelyen

Az RMDSZ ügyvezető elnökségének oktatási főosztálya és az Erdély Televízió hatodik alkalommal szervezte meg a Forradalom utca 48. szám című történelmi vetélkedőt, amelyen Erdély különböző régiójában működő gimnáziumok tanulói mérték össze tudásukat. Marosvásárhelyen a Kultúrpalota kistermében készült az ünnepi műsor, amelyet március 15-én este fél nyolckor sugárzott az Erdély Televízió.

Ahogy minden évben, az idén is öt csapatnak kellett megmérkőznie, köztük az elmúlt év címvédőjének is. Tavaly Nagyvárad és Kézdivásárhely lett az első, a váradiaiak már második alkalommal, így e két csapat is lehetőséget kapott, hogy újra összemérje tudását a más-más városokból érkező diákok tudásával. Egy nappal a vetélkedő előtt a kézdívársárhelyi csapat egyik tagja megbetegedett, ebből kifolyólag otthon maradtak, így aztán négy csapat vett részt a vetélkedőn.

Erdély minden régiója képviseltette magát

Kolozsvárról az Apáczai Csere János Elméleti Líceumot Kerekes Ákos, Szász Alpár és Ballai Álmos képviselte, mindhárman 10. osztályosok, felkészítő tanáruk Pócsai Sándor és Jakab Antal volt.

Déváról első alkalommal vettek részt a vetélkedőn. A Téglás Gábor Elméleti Líceumból érkezett Balla Andrea, Gáspár-Barra Áron és Sárközi Eduárd, valamennyien 11. osztályos diákok, akiket Szikszai Zoltán tanár készített fel.

A marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceumban Hajdu Zoltán történelemtanár készítette fel a László Zsuzsanna 9. osztályos, Wagner Thomas 10. osztályos, valamint Forró-Bathó Ákos 11. osztályos diák alkotta csapatot.

Nagyváradról, az Ady Endre Elméleti Líceumból érkezett Fazakas Gábor tanárral a három 11. osztályos diák: Fábíán Tamás, Kovács Norbert és Molnár Levente.

A zsűrinek ez alkalommal is Egyed Ákos akadémikus volt az elnöke, mellette foglalt helyet Deák Árpád kolozsvári nyugalmazott történelemtanár,

Keserű Sándor baróti tanár és Tamási Zsolt marosvásárhelyi történész.

A vetélkedőről Tamási Zsolt érdeklődésünkre elmondta, lényege az, hogy olyan arcukat mutassa be a forradalomnak, amelyet kevésbé ismer a nagyközönség. Ezért a tematikák évről évre változnak, mindig más és más szempont szerint közelítenek az 1848-as forradalomhoz. Az idén a forradalom kitörésének a fogadtatása volt a fókuszban, az, hogy hogyan fogadták a márciusi események hírét az erdélyi városokban. És lehetőleg nem csak a magyar, de a szász és a román közösségek részéről is. A diákok szereplésével kapcsolatban a zsűri tagja megállapította, hogy a címvédő csapat, amely már harmadik alkalommal vesz részt a versenyben, pörgősebb, magabiztosabb, hiszen tapasztalattal rendelkezik, ismeri, hogy milyen a forgatás, nemcsak azt tudja, amit a televízióban látott, ahol már csak a megvágott, megszerkesztett műsor került be adásba. Ám ez nyilvánvalóan nem befolyásolja a zsűrit. A többi csapat számára, akik eljöttek, egyértelmű, hogy megtiszteltetés, hogy őket választották, és látszik, hogy megpróbáltak jól felkészülni, még ha kissé izgulnak is, bennük van a vízgadruk. „De ilyenkor egy kicsit megállítjuk a forgatást, hogy mindenki megnyugodjon és aztán lehet folytatni a felvételt” – magyarázta Tamási Zsolt a vetélkedő menetét.

Mi történt március 15. és május 15. között?

Ami a csapatok kiválasztását illeti, a szervezők igyekeznek, hogy Erdély minden részét képviseljék, a szórvány is, a székelységet is. Mikor kiválasztanak egy iskolát, egyeztetnek, illetve a történelemtanár ismeri a diákjait, tudja, ki mire képes, a tárgyi tudáson túl némi színészi tehetsége is kell hogy legyen, és a kamera előtt is helyt kell állni. „Egyértelműen felkészültek a csapatok, ismerik, hogy egy-egy adott térségben milyen volt a forradalmi hangulat, azt, hogy hogyan fogadták a településen a forradalom hírét, azt is tudják részleteiben, hogyan követték egymást az ese-

mények” – magyarázta a történész, aki nemcsak azért tartja jónak a vetélkedőt, mert a diákok utánaolvasnak a témának, dokumentálódznak, de a tévéműsoron keresztül a nézők is megismerhetik városuk történetét, Erdély múltjának azt a szeletét, amely az 1848-as forradalom kitörésétől május 15-ig tartott.

Bibliográfiát minimálisra kaptak, a forradalommal kapcsolatos emlékműveket viszont nekik kellett körbejárniuk, megtudakolni, hogy kinek a terve alapján, milyen alkalomból állították – magyarázta lapunknak Forró-Bató Ákos bolyais diák, a marosvásárhelyi csapat tagja. Ezenkívül egy riportjelelennel is készülniük kellett, amikor tulajdonképpen visszautaztak az időbe, és egy helyszíni tudósítást közvetítettek a városukban zajló eseményekről, vagy éppen abból az utcából, ahol a tömeg forradalmi hangulatban volt, és követelte jogait. „Felhasználva a könyvekből szerzett tudást, be kellett mutatni, hogy mi történt az erdélyi városokban, más városokban, Marosvásárhelyen, Kolozsváron, Nagyváradon, Székelyudvarhelyen, azt, ahogy megérkezik ide a forradalom híre” – magyarázta a tizenegyedikes diák. Annak, ami Pesten március 15-én megtörtént, csak március 21-én jutott el a híre Kolozsvárra, Marosvásárhelyre pedig 22-én, a székelyföldi városokba még később.

A rövid jelenetek bemutatását követően olyan villámkérdésekre kellett válaszolniuk a versenyzőknek, hogy ki volt Háromszék követe az erdélyi országgyűlésen, vagy ki vezette Udvarhelyszék küldöttségét Teleki József fő kormányzóhoz, ki volt a nagyenyedi Bethlen-kollégium professzora a forradalom idején, Hunyad vármegye királyi pénztárnoka 1848-ban vagy az az uniós ellenes román politikus, aki Balázsfalván is szónokolt. A kérdések elég nehezeknek bizonyultak, itt Kolozsvár élen járt, Marosvásárhely és Nagyvárad a középmezőnyben, míg Déva hátul kullogott. Ám aztán megfordult a helyzet, és mivel korábban is jól bizonyítottak, a dévai Téglás Gábor Elméleti Líceum lett a verseny első helyezettje.

Bem, Petőfi, Gábor Áron emlékezete

„Szeretjük a történelmet, és időben hozzákezdünk a felkészüléshez” – mondta Gáspár-Barra Áron, aki saját maga írta a szerepeket, a forgatókönyvet, a tévé tudósítást, és azt, hogy mi történt Déván a forradalom első hónapjaiban. Ettől a résztől egy kicsit tartottak, izgultak – árulta el, de végül jól sikerült az előadás, ahogy a verseny is. „A megadott könyvészből jegyzeteltünk, de a legtöbb, amit nekünk kellett kikeresnünk, azok a műemlékekre vonatkozó adatok voltak” – tette hozzá, ahogy azt is, hogy a felkészülés nem volt olyan nehéz, mivel időben kezdtek hozzá.

Az emlékművek között fel kellett ismerni például Gábor Áron eresztvényi síremlékét, Bereckben, a szülővárosában a szobrot, a Segesvárról elmenekített Petőfi-szobrot, amit az első világháború idején vittek Kiskunfélegyházára, a marosvásárhelyi Bem-emléktáblát, ami annak állít emléket, hogy a honvéd altábornagy itt szállt meg, mielőtt Segesvárra indult volna. Kolozsváron szintén Bem emléktábla bizonyítja, hogy Kolozsvárra 1848 karácsonyán, december 25-én bevonul a magyar hadsereg, és tulajdonképpen felszabadítja az osztrák uralom alul a várost. A piski emlékművet is ismerniük kellett a diákoknak, a segesvárit, a fehéregyházi turulmadarast, de ugyanilyen fontos volt a debreceni Kossuth-szobor, ahol országgyűlést tartottak, és kimondták a trónfosztást, illetve a Bem-szobor Budapesten, ami nem csak '48-nak állít emléket, hanem más forradalmaknak is, '56-nak például – sorolta Forró-Bathó Ákos. A csapat segítségére volt tanáruk, Hajdu Zoltán, illetve a szülők is, akik például a színdarab megírásában segítettek, de az adatok zömét saját maguk gyűjtötték össze, illetve tanulták meg. Igaz, a kamera előtti szerepléstől tartottak egy kicsit, főleg László Zsuzsanna, aki elmondta, nem érez magában színészi tehetséget, a kamerától és a mikrofontól pedig tart. Wagner Thomas úgy fogalmazott, hogy ő sem aktív színész, de ezzel a kihívással is megbirkózott. A történelem iránti vonzódás segített túl tenni az ilyen kihívásokon, nehézségeken is.

A kolozsvári Kerekes Ákos elmondta, az utóbbi három-négy hét számukra arról szólt, hogy félretettek minden iskolán kívüli programot és a felkészülésre összpontosítottak, hogy minél többet tudjanak megtanulni a nagy adatmennyiségből. „Éppen mindent nem sikerült

• A dévai Téglás Gábor Elméleti Líceum csapata első díjat szerzett

• A 6. Forradalom utca 48. szám elnevezésű vetélkedő résztvevői Marosvásárhelyen

megtanulni senkinek, főleg a jegyzőkönyvek, amiket átküldtek, bizonyultak a legnehezebbeknek, abból tudtunk a legkevesebbet megjegyezni. De azért én úgy érzem, hogy kellően felkészültünk, és méltóan képviseljük az iskolát” – fogalmazott a kolozsvári középiskolás diák.

A dévai csapat győzelmeskedett

A zsűri elégedett volt a diákok szereplésével – mondta Egyed Ákos, aki arról beszélt, hogy mindig a pesti eseményekről esik szó március 15. kapcsán, holott vidéken is sok minden történt, és jó lenne, ha ez a köztudatban is rögzülne, ha a helyi sajtosságokat is megismerné a nagyközönség. „Azt láttuk, hogy a diákok nagyon jól rálátnak az események

lényegére, elégedettek vagyunk azzal is, ahogy készültek, ahogy az emlékhelyekkel is tisztában voltak, nemcsak a történelmi eseményekkel” – mondta az akadémikus, akit az érdekelt többek közt, hogy a forradalom szellemének és programjának átvételét, annak körülményeit mennyire ismerték meg a versenyzők. Érdeklődésünkre elmondta, végig szoros volt a verseny, és nagyon örvend, hogy a dévai diákoknak sikerült felzárkóznuk, és végül elnyerniük az első helyezést. A hagyománynak megfelelően jövőben a címvédő csapatot visszahívják a vetélkedőre.

ANTAL ERIKA

Lakatos András igazgató törvénytelennek és diszkriminatívnak tartja, hogy egyes magyar elemi oktatók nem kaptak órabéralapú pluszjuttatást

Megoldást ígérnek a bérpótlék ügyében

Ebben a hónapban megoldódik a kisebbségi oktatásban az elemi évfolyamokon tanító pedagógusok elmaradt bérpótlékának ügye – ígérik a minisztériumi és a parlamenti illetékesek. A pluszjuttatás egy informatikai program módosítása nyomán maradt el több iskolában az előző hónapokban.

Az ország több tanintézetében nem tudják biztosítani év eleje óta a kisebbségi iskolákban, az elemi osztályokban oktató tanítók többletórái után járó pluszjuttatást az oktatási minisztérium által végrehajtott módosítások miatt. Kovács Irén kisebbségi oktatásért felelős államtitkár és Szabó Ödön parlamenti képviselő szerint az ügy megoldása folyamatban van, mindketten arról tájékoztattak, hogy ebben a hónapban

goznak, mint a román iskolák alkalmazottai. „Több az órájuk, de többet is kell készülniük és javítaniuk, természetesen, hogy ezért több pénz is jár” – szögezte le Lakatos. Mint kifejtette: januárban, minden előzetes értesítés nélkül, „egy éjszaka alatt” módosították az EduSal programot, amelybe az iskoláknak havonta fel kell tölteniük a bérlistákat, majd a minisztérium ez alapján utalja a juttatásokat. Az igazgató elmondása szerint ott, ahol a listát feltöltötték még a változás előtt, megkapták januárra is a teljes fizetéseket, a módosítás után azonban az online rendszer egyszerűen nem engedte bevezetni az elemi oktatásban dolgozóknak járó többletszszegyet – ugyanez történt februárban is. „A titkárnő kivette a tanítók pluszjuttatására vonatkozó értéket, akkor a rendszer már megadta a zöld jelzést” – közölte Lakatos.

Több száz lejes is lehet a hiány

„Aljas és felháborító így sutyiban véghez vinni ezt, a hiány pedig jócskán megérződik. Január még nem volt teljes hónap, hiszen a vakáció idejére nem fizetik az órabért, de a következő hónapokban egy tanító már 4–6–700 lejt is veszít attól függően, hogy milyen fokkal rendelkezik, ez alapján pedig mennyiben számítják neki az órabért” – magyarázta a Kolozs megyei iskola igazgatója. Hangsúlyozta: nincs tudomása arról, hogy módosult volna a vonatkozó törvénycikkely, vagy olyan rendelkezést adtak volna ki, amely hatályon kívül helyezi az előírást. Ezért egyértelműen törvénytelennek tartja a juttatás megvonását, amely ugyanakkor Lakatos szerint diszkriminatív is, hiszen csak a kisebbségi nyelven oktatókat érinti. Hozzátette: mindez az alkotmánnyal és a munkatörvénykönyvvel is ellentétes, hiszen tulajdonképpen arról van szó, hogy ha ugyanabban az iskolában dolgozik egy román és egy

• Kovács Irén oktatási államtitkár

magyar pedagógus, akik ugyanazzal a képzéssel rendelkeznek, utóbbi heti négy órával többet tanít, mégis ugyanannyit keres. „Holott a törvény nem is fogalmazhatna egyértelműbben” – hívta fel a figyelmet az igazgató.

„Az alsó tagozaton a román és a magyar osztályoknak van egy normájuk, az utóbbi esetében pedig a többletórák miatt még kijön 0,22 század, azaz egy huszadnyi vagy ötöd állás.”

• Lakatos András, a kalotaszéki Áldy Endre Általános Iskola igazgatója

remélhetőleg már nem lesznek gondok a kifizetésekkel. A problémára Lakatos András, a kalotaszéki Áldy Endre Általános Iskola igazgatója hívta fel a Községi Oktatás figyelmét, mint rámutatott: a kialakult helyzet nemcsak törvénytelen, de diszkriminatív is. A 2011-es tanügyi törvény 263-as cikkelye ugyanis előírja, hogy a kisebbségi oktatásban dolgozó tanítók és óvónők órabér alapján kapnak többletjuttatást, mivel az anyanyelvi tanórák miatt többet dol-

„Mindennek van határa”

Lakatos Csoma Botond Kolozs, Szabó Ödön Bihar és Seres Dénes Szilágy megyei parlamenti képviselőnek is felvetette a problémát, amit ugyanakkor Porcsalmi Bálintnak, az RMDSZ ügyvezető elnökének is jelzett. „Ezt nem lehet szó nélkül hagyni, mindennek van határa még a korlátlan lehetőségek országában is” – fogalmazott a kalotaszentkirályi pedagógus.

A témában Szabó Ödön, aki a képviselőház oktatási bizottságának tagja, Valentin Popa tanügyminiszterhez intézett hivatalos kérdést, amiben egyrészt felhívta a tárcavezető figyelmét a törvénytelenségre, ugyanakkor magyarázatot kért arra, hogyan fogják ismét szavatolni a jogszabály betartását. A parlamenti képviselő a február 14-én iktatott dokumentumban ugyancsak a 2011/1-es számú tanügyi törvény 263-as cikkelyére, valamint a tantervekre vonatkozó 2013-as miniszteri rendeletekre hivatkozik. „A jelenlegi tanügyi törvény világosan előírja, hogy a tanító-

„Aljas és felháborító így sutyiban véghezvinni ezt, a hiány pedig jócskán megérződik. Január még nem volt teljes hónap, hiszen a vakáció idejére nem fizetik az órabért, de a következő hónapokban egy tanító már 4–6–700 lejt is veszít attól függően, hogy milyen fokozattal rendelkezik.”

nők esetében nem óraszám függvénye a szerződés, azaz katedrájuk nem órához kötődik, hanem magához a tanítói álláshoz” – magyarázta Szabó Ödön.

Ami a tanárnál a heti óraszám, az a tanítónál osztály

Azaz míg egy tanárnak hetente legalább 18 órája kell hogy legyen a katedrához, ez a tanítóknál osztályként, illetve az óvónőknél csoportként van meghatározva. „Egy osztály, egy tanítónő. Azért fontos ez, mert az elemi oktatásban dolgozó pedagógusok katedrájából bizonyos órákat szakképe-

sítéssel rendelkező szaktanárok tanítanak, ilyen az idegen nyelv, a vallás és a sport” – mutatott rá a politikus. A kerettanterv ugyanakkor azt szabja meg, hogy az egyes évfolyamokon hány, illetve milyen órákat kell látogatnia a diákoknak, ez előkészítő osztályban hetente 19, 1–4. osztályban 20, a kisebbségi oktatásban pedig előkészítőben heti három, az elemi évfolyamokon heti 4 órával több az anyanyelvi tanórák miatt. Az oktatási törvény szerint a különbözetet órabér alapján fizetik ki. „Eddig miniszteri utasítások alapján ki is fizették ezeket az összegeket anélkül, hogy külön létre kellett volna hozni úgynevezett normákat, amire szerintem nincs is szükség, hiszen a jogszabály egyértelműen fogalmaz: az illető tanító elvégzi a munkát, és ezt külön kifizetik neki” – magyarázta a képviselő. Mint rámutatott: januártól mindez módosult, a minisztérium ugyanis normák létrehozására kötelezte a tanfelügyelőségeket, tehát az alsó tagozaton a román és a magyar osztályoknak van egy normájuk, az utóbbi esetében pedig a többletórák miatt még kijön 0,22 század, azaz egy huszadnyi vagy ötöd állás. „Ezt azt jelenti, hogy a kisebbségi elemi oktatásban öt helyett hat álláskeretet kell létrehozni. Ezt a hatodik álláskeretet sok helyen nem tudták bevállalni” – fejtette ki Szabó Ödön.

Bele kell férni a minisztérium által jóváhagyott keretbe

A minisztérium ugyanis előzetesen minden megyének jóváhagyja az oktatási költségvetését, illetve azt is, hogy az egyes megyék hány pedagógusi állással rendelkeznek, ebbe kötelező beleférni. Sok helyen emiatt nincs fedezet arra a többletállásra, amit „rájuk akarnak kényszeríteni”. „Azokban a megyékben, ahol maradt tartalékállás, beírták ezeket a 0,22 százalékos normákat, és ki is tudják fizetni a juttatást” – tudtuk meg a képviselőtől. Szabó Ödön egyébként azért sem érti a módosítást, mert szerinte ezzel a minisztérium sem jár jól. Hiszen ha normaként kezeli a többletórákat, a vakációban és a hivatalos szabadnapokon is ki kell fizetnie a pótlékot, amit órabéres rendszerben nem kell megtennie.

Eközben a tanügyminisztérium kisebbségi oktatásért felelős államtitkári kabinetje is arról tájékoztatót, hogy az ügy megoldása folyamatban van. Mint leszögezték: az oktatási törvény

vonatkozó cikkelye nem módosult, ennek értelmében „a nemzeti kisebbségek egyikének nyelvét tannyelvként alkalmazó osztályokban tanító elemi iskolai tanárok a tantervekben a román tannyelvű osztályok számára előírt óraszámot meghaladó órák tekintetében órabéres rendszerben javadalmazhatók”.

• Szabó Ödön, a képviselőház oktatási bizottságának tagja

Minisztériumi szinten is intézkednek

Kovács Irén államtitkár írásban küldött válaszában közölte: „az ország összes megyéjében fizetik a kisebbségi tannyelvű, elemi oktatásban tanítóknak a többletórákért járó juttatásokat. Ezeknek a kifizetése idén januárban Kolozs megye néhány iskolájában elmaradt, az ügy megoldása azonban folyamatban van.” Kérdéseink nyomán a kabinet felvette a kapcsolatot Török Zoltán Kolozs megyei főtanfelügyelő-helyetttel, aki közölte, hogy a megye legtöbb tanintézetében kifizették az előírt számot meghaladó órákért járó juttatást, „azonban van néhány iskola, ahol a januári hónapra még nem sikerült folyósítani ezt az összeget”. Török arról is beszámolt: reményei szerint március közepéig a tanfelügyelőség kifizeti az érintett pedagógusok elmaradt juttatásait.

KÖRÖSSY ANDREA

Szeptemberben költözhetnek be a lakók az iskola emeletén kialakított modern kollégiumba

Elkészült a magyardécsei szórványbentlakás

Ünnepnapot tartottak március 2-án Magyardécseben, amikor felavatták az általános iskola emeletén elkészült új bentlakást. A cseresznyéről híres Beszterce-Naszód megyei településen a kollégium az iskola megmaradását is jelenti.

Következő tanévtől, szeptemberben foglalhatják el a nyolc éve alapított magyardécsei szórványkollégium lakói az összmagyar összefogással elkészült új bentlakást. Bár a létesítmény már lakható lenne, egyelőre a különböző engedélyekre várnak – közölte Kerekes Zoltán, a Bástya Egyesület elnöke.

Már megvannak a jelentkezők

A hivatalosan március 2-án átadott 18 férőhelyes kollégium már lakható lenne, de egyelőre nem üzemeltethetik be, még a szükséges engedélyekre várnak, így csupán a következő tanévtől foglalhatják majd el a diákok – mondta Kerekes Zoltán, a Bástya Egyesület elnöke. Az egyesület által jelenleg bérelt magánházban 12 diák lakik, jövő tanévre pedig újabb jelentkezőik vannak, így akár már első évben teljes kapacitással működhet a létesítmény.

Az iskolaépület emeleti részében létrehozott kollégium hálszobákból, korszerűen felszerelt konyhából és étkezdéből, nevelőszobából áll, a magyar kormány nemzetpolitikai államtitkárságának, a Bethlen Gábor Alapnak, a Communitas Alapítványnak és Árpástó község önkormányzatának támogatásával jött létre. Az avatóünnepségen részt vett Brendus Réka, a nemzetpolitikai államtitkárság főosztályvezető-helyetese, Burus-Siklód Botond, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének (RMPSZ) elnöke és Lászlófy Pál tiszteletbeli elnök, aki a támogatásszerzésben is segítette a magyardécseket. De jelen voltak az egri és a marosvásárhelyi Rotary-klub képviselői is, akik szintén adományokkal támogatták a létesítmény létrehozását.

A helyi református templomban tartott istentiszteleten Bányai Csaba dési esperes hirdette az ígét, majd a kultúrotthonban Balla Enikő, a magyardécsei általános iskola igazgatója, Márton Melinda, a Schola Egyesület elnöke és Kerekes Zoltán, a Bástya Egyesület elnöke köszöntötte az egybegyűlteket. Décsei Attila, az RMDSZ Beszterce-Naszód megyei szervezetének elnöke jelentős könyvadománnyal lepte meg a tanintézetet, majd a magyardécsei és vicei szórványkollégium lakóinak és a helyi Cseresznyevirág néptáncsoportnak az előadását láthatta a közönség. Ezt követően került sor az avatóünnepségre, Brendus Réka, Martonos Tamás árpástói polgármester, Balla Enikő és Kerekes Zoltán vágta át a szalagot. A rendezvény ünnepi ebéddel és vicei intézménylátogatással ért véget.

• Avatóünnepség Magyardécseben, Kerekes Zoltán, a Bástya Egyesület elnöke (lent) a március 2-ai rendezvényen

Beszterce-Naszód megye második szórványkollégiuma összmagyar összefogással, a magyar kormány, különböző magyarországi és erdélyi civil szervezetek és az árpástói önkormányzat támogatásával készült el Magyardécseben. Az észak-erdélyi megye legnagyobb magyarlakta településén a helyi iskola, a pedagógusok alkotta Schola Egyesület és a vicei Bástya Egyesület többéves együttműködése révén működtetnek szórványkollégiumot, lakói számára most az iskola emeletén hoztak létre korszerűen felszerelt bentlakást. A cseresznyetermesztéséről híres, Kolozs és Beszterce-Naszód megye határán fekvő, több mint 1300 lakost számláló faluban csaknem mindenki magyarnak vallotta magát a 2011-es népszámláláson.

Nemcsak a gyerekeket, az iskolát is védik

Brendus Réka, a nemzetpolitikai államtitkárság helyettes osztályvezetője az eseményt követően a magyar közmédiának úgy nyilatkozott, hogy a magyardécseihez hasonló szórványkollégiumok két problémát oldanak meg. Egyfelől biztosítják az anyanyelvi oktatáshoz való hozzáférést azoknak a szórványban élő gyermekeknek, akik a saját településükön már nem tanulhatnak magyarul, másfelől viszont megvédik a gyermekeket befogadó iskolát az önállósága elvesztésétől.

Kerekes Zoltán, a Bástya Egyesület elnöke szerint az észak-erdélyi szórványban általános jelenség, hogy a helyi iskola valamely évfolyamán egy-két gyermek hiányzik ahhoz, hogy önálló osztályt tudjanak elindítani. Ilyen esetekben tudják a

Fotók • Márton Attila

kollégiumba beköltöző gyermekekkel biztosítani a minimális osztálylétszámot. Mint mondta, már most több gyermek jelentkezett a magyardécei kollégiumi helyekre, mint ahányat be tudnak fogadni. Nem tudja, hogy meddig tudnak még ekképpen küzdeni a vicei és a magyardécei tanintézet fenntartásáért, mert a demográfiai folyamatok nem kedvezőek, de ennél jobb megoldást egyelőre nem látnak, mutatott rá a pedagógus, aki szerint a szórványvidéken ugyanis nehézségbe ütközik a szükséges gyermeklétszám biztosítása a tanintézetek működtetéséhez.

Óvodásokat is fogadnak

A Bástyai Egyesület Vice után a cseresznyéjéről híres Magyardécsére is kiterjesztette iskolamentő tevékenységét, ahol nyolc éve egy bérelt magánházban működtet szórványkollégiumot. A most elkészült új bentlakás fenntartását az önkormányzat és a Schola Alapítvány biztosítja majd, míg a bentlakók ellátásáról és a személyzet bérezéséről a Bástyai Egyesület gondoskodik.

Magyardécsében 12 általuk felkarolt mezősgéi és csángó gyerek tanul, mesélte Kerekes Zoltán, segítségükkel sikerül évről évre biztosítani az önálló magyar osztályok fenntartásához szükséges gyereklétszámot. A bentlakók többsége mezősgéi, a Kolozs megyei Visáról, illetve a Maros megyei Marosjáráról érkeztek, de három forrófalvi csángó is akad közöttük. A korábbi évek gyakorlatától eltérően nemcsak 5–8. osztályosok és elemisták, hanem óvodások is vannak közöttük, a környékbeli magyar falvakban sorra megszűnő iskolák, óvodák miatt az egyesület kénytelen már iskoláskor előtt is befogadni gyermekeket. Az óvodások egyfajta biztosítékot is jelentenek számukra, ismeri be az egyesületi elnök, hiszen ők elemibe és általánosba is ide járnak majd. „Ha menteni kell a menthetőt, ott vannak, nem kell keresgélni” – mondja Kerekes Zoltán, aki szerint Moldvából is egyre kevesebb gyereket tudnak a magyar nyelvű oktatás lehetőségével Észak-Erdélybe csábítani.

Egyre kevesebb a magyar tanintézet

A Bástyai Egyesület kollégiumaira egyre nagyobb a kereslet, ugyanis a gyereklétszám csökkenésével Beszterce-Naszód megyében sorra szűnnek meg a magyar iskolák, óvodák. A Magyardécsével szomszédos községközpontban, Árpáston már csak óvoda van magyar nyelven, az elemista és gimnazista gyerekek Magyardécsébe, Bethlenbe, Désre járnak iskolába. De nincsenek jobb helyzetben az észak-erdélyi megye kisebb falvai sem, Felőrben, Magyarernemgyén már megszűnt a magyar 5–8. osztály, csak összevont elemi osztályok működnek, Magyarberéten az sem, ahogy a Szászlekence melletti Tacson sem, onnan szintén van bentlakó a Bástyai Egyesület kollégiumaiban.

A helyek száma azonban véges, a vicei bentlakásba például csak 30 gyereket tudnak befogadni, miközben a helybeliek számának csökkenésével egyre több bentlakóra van szükség. Vicében ugyanis már nem tudták tartani a frontot, az idei tanévben az 5–8. osztályban már össze kellett vonni két osztályt, az ötödiket és hatodikot. Most az elemi oktatásra összpontosítanak, hangsúlyozta Kerekes Zoltán, aki szerint meg szeretné akadályozni a további összevonásokat és elérni, hogy évente biztosított legyen az osztályindításhoz szükséges minimális gyereklétszám. Egy-két gyerek nehéz családi helyzete mellett ezzel is magyarázható, hogy az ötnyolcadikosok és elemisták mellett a vicei bentlakás is fogad

• Korszerű, 18 személyes bentlakás várja Magyardécsében a szórványban élő gyerekeket

óvodásokat. Ide egyébként fele-fele arányban érkeznek mezősgéi és csángó gyerekek.

A Bástyai Egyesületet 2006-ban alapították a vicei Dsida Jenő Általános Iskola oktatói azzal a céllal, hogy az egyre csökkenő gyereklétszámot moldvai csángó gyerekekkel gyarapítsák, biztosítva a tanintézet fennmaradását. Az egyesület tagjai évek óta visszajárnak a moldvai csángó falvakba, és főleg szegény sorsú gyerekek magyar nyelven való taníttatását, ellátását, gyógykezelését, utaztatását vállalják. A tízévnyi működés során a vicei szórványkollégium feladata lett az is, hogy magyar nyelvű oktatást biztosítson a Melyes völgye, valamint a Bethlen és Szászlekence közötti térség bezárt tanintézetei miatt román iskolába kényszerülő magyar gyerekek számára.

PAP MELINDA

Vándorkiállítással hívják fel a figyelmet az erdők védelmére a tordai diákok

Színi előadással és plakátkiállítással hívják fel a figyelmet a tordai Jósika Miklós Elméleti Líceum diákjai a fák és az erdők védelmére, a környezetvédelem fontosságára. Nemrég a Kolozs megyei Várfalván látták vendégül az előadással egybekötött vándorkiállítást, amelyet már eddig is nagy sikerrel mutattak be a környező településeken: Egerbegyen és Aranyosgyéresen. Erdei manók, patakok és fák kelnek életre abban a színpadi jelenetben, amelyet Vremir Magdolna biológiatanárnő saját forgatókönyv alapján tanított be diákjainak. Az előadáshoz Wass Albert *Az erdő meséje* című írása adta az ihletet, a történetben az öreg Csend bácsi és leányai, tündérek és boszorkák mutatják be az erdő varázslatos és titokzatos világát. Rontani és gyűjteni kétségtelenül bárki képes az erdőben: előbbit a favágó, utóbbit a lélektelelő gyűjtőgető alakja formázza a történetben. A rontó és gyűjtő ember helyett viszont látó emberré kell válni, olyanná, akitől távol áll a pusztítás, aki érti és érzi az erdő szépségét – ez a történet tanulsága és legfőbb buzdítása. Előadás után a vándorkiállítás darabjait mutatják be a diákok, versekkel, zenével, jótanácsokkal fűszerezve. A plakátokat a tordai magyar iskola hatodikosai a Székely kapuk – Zöld kapuk projekt keretében készítették, valóságos kis festményekkel bátorítva az erdőültetést és a természetvédelmet, miközben a globális felmelegedés negatív hatásai is helyet kaptak a munkákon. Tarkabarka, szemléletes rajzok mutatják be a fa és a légkör, illetve a fa és a talajvíz minőségének kölcsönhatását, ezért a hatalmas kartonlapokon többnyire csak egyetlen gondolatot kellett megfogalmazni, a képek ugyanis önmagukért beszélnek. „Lelkesedésben nem volt hiány, a plakátok elkészítése igazából csak az ÖkoBaglyok csoport tagjainak lett volna a feladata, azoké, akik a projektben részt vesznek, de végül az egész osztálynak megtetszett a kezdeményezés, és valamennyien bekapcsolódtak a plakátkészítésbe” – mondta el Vremir Magdolna. Környezettudatos nevelésre természetesen nemcsak az iskolában van szükség: a tervek szerint a jósikások plakátjait több más intézményben – például cégek székelyhelyén – is bemutatják.

E. K.

• Fókuszban a környezetvédelem. A tordai Jósika Miklós-iskola diákjainak projektje

A Székelykapuk – Zöld kapuk program

Amint a magyarországi Kerek Világ Alapítvány honlapján, a www.szekely-kapuk.hu oldalon olvasható, az idei tanévben is megrendezik a kárpát-medencei Székely kapuk – Zöld kapuk programot magyarországi és határon túli iskolák részére. „Célunk a részt vevő iskolák, pedagógusok és gyerekek népművészeti hagyományokkal, közösségi kultúrával, környezeti neveléssel, társadalomépítő és humanitárius tevékenységgel kapcsolatos együttműködésének elősegítése és támogatása. A legkiemelkedőbb iskolák elnyerhetik a A közép-kelet-európai közösségi kultúra ápolásának és a környezettudatos közösségi élet társadalmi előmozdításának kiváló műhelye címet, melyet minden évben a CEECD projektintézet adományoz” – olvasható a honlapon. Külön jutalma lehet a programnak, hogy pedagógiai, szakmai értékein túlmenően a legsikere-

sebben szereplő gyerekek és pedagógusok kongresszusi részvételi jogot, továbbá rendkívül kedvezményes tengerparti és magyarországi osztálykirándulásokat, jutalomtáborokat, üdüléseket kaphatnak. Az elmúlt tanévben a kitüntető cím adományozása mellett jelentős értékben osztottunk ki tárgyi jutalmakat a csapatoknak. Mintegy 800 gyermek, pedagógus és iskolavezető vett részt tematikus jutalomüdvözléseken. „Határokon átívelő programunkat igyekeztünk úgy összeállítani, hogy szorosan kapcsolódjon, illetve könnyen illeszkedjen az iskola mindennapi pedagógiai tevékenységéhez. A játékban való részvétel így nagyon egyszerű. Alig kell hozzá más, mint gyerekek és pedagógusok alkotó, optimista, emberbarát együttműködése” – írják a kezdeményezők. Részletek a szekely-kapuk.hu oldalon olvashatóak.

Gyermekevelés határok nélkül – hogyan látják a pedagógusok oktatói szerepüket

A Budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Karának Gyermekevelés című online tudományos folyóirata tematikus szám szerkesztésére kérte fel Végh Balázs Bélát a BBTE szatmárnémeti kirendeltségének oktatóját a *Kitekintő – határon túli magyar pedagógiai kutatások és műhelyek* címmel. Az érdeklődők elolvashatják a folyóirat honlapján: http://gyermeknevelés.tok.elte.hu/aktualis_szam.htm. Az alábbiakban a szerkesztői előszót közöljük.

A gyermekevelés a mindenkor pedagógia kihívásának számít, nem megtagadva, hanem újragondolva kíséri végig korokon át a pedagógiatörténetet. Makkai Sándor nyolcvan évvel ezelőtt megjelent könyvében (*Magyar nevelés – Magyar műveltség*. Révai Kiadás, 1937) a magyar műveltség szerves részének tekinti a gyermekevelés ügyét. Abból a tételtől indul ki, hogy a múlt soha sincs lezárva, az egymást követő nemzedékek nevelése folyamat, csakis egységes folyamatként szemlélhetjük az egymásra épülő korok pedagógiáját.

A határon túli pedagógiai kutatóműhelyekre kitekintő összeállításunk bemutatja, hogyan illeszkednek a neveléssel kapcsolatos regionális kutatások az összmagyar törekvésekbe. A jellegükben eltérő különféle államalakulatok (román, szlovák, szerb, ukrán) szervezik meg a nevelés-oktatás hivatalos kereteit, ám megfigyelhető egy törekvés is a nemzeti és egyetemes hagyományokba illeszkedő tartalmi és szellemi integrációra. Közös

alap a Makkai Sándor által említett nemzeti pedagógiai hagyomány és műveltség, ebbe illeszkednek az előrevívó modern törekvések is. Bármennyire is eltérő adminisztrációban tevékenykednek az utódállamok magyar anyanyelvű oktatói,

azonos nemzeti-kulturális hagyományokat visznek tovább, hasonló módon válaszolnak a modern társadalom kihívásaira. Az itt közölt tanulmányok meggyőznek bennünket arról, hogy a nevelés kisebbségi körülmények között is komplex és tágran értelmezett tevékenység, azáltal pedig több, hogy felismeri és felvállalja a sajátos feladatokat, tekintettel van egy-egy nemzeti közösség igényeire. Sokat segített ebben az 1989 utáni kelet-európai fordulat, a gyermekevelés mentessé válhatott a társadalmi és politikai ideológiáktól, ismét a gyermek került a középpontba. Az újra felfedezett gyermek lehet a 21. század pedagógiájának erőnye,

azé a gyermeké, akinek fejlődését nem csupán a szabadon elérhető technikai és információs áradat alakítja, hanem a nevelő is. Manapság újabb kihívások (pl. a globalizáció) teszik próbára a gyermekevelést, ezekre kell a kutatóknak, a pedagógusoknak válaszokat fogalmazniuk, hatékony módszereket és eljárásokat megfogalmazniuk. A világ ilyenszerű gyors változásai miatt sem tekinthetjük befejezettnek a

gyermekevelést és végérvényesnek elveit és nézeteit, inkább örökös kísérletnek, megújulásra kész diszciplínának.

Rövid elméleti bevezetőm után ajánlom olvasóink figyelmébe az anyaországi, határokon túli kutatók és egyetemi

oktatók tanulmányait. A változatos témakör az oktatás és nevelés kérdésének összetett megközelítését és a kutató személyek, csoportok többirányú érdeklődését jelzi. Olvashatunk felmérést arról, hogyan látják a pedagógusok az oktatás célját és saját oktatói szerepüket, hogyan jelentkezik a mindennapokban az osztálytermi interakció (Kardos Melinda), hogyan alakítja a kisiskolások önismeretét a történelem és művelődéstörténet (Kovács Katalin – Kovács Ildikó Katalin). Készült tanulmány az iskola szocializációs szerepéről (Borcsa Mária), az integrációról (Bardocz Orsolya – Zoller Katalin), a felekezeti szakoktatásról (Frigy Szabolcs), a Babeş-Bolyai Tudományegyetem óvodapedagógus- és tanítóképzéséről (Szabó Thalmeiner Noémi), a felsőfokú matematikaoktatásról (Baranyai Tünde Klára), a romániai magyar pedagógusjelöltek motivációiról, ill. a magyar pedagógusképzés néhány jellemző vonásáról (Stark Gabriella Mária), az iskolaérettség mérésének módszeréről Szerbiában és Magyarországon, a két ország módszertanának komparatív megközelítéséről, a DIFER-programcsomag és a TIP-1 mérőeszköz bemutatásáról (Gyurcsik Anita, Fehér Orsolya és Földi Fanni), valamint egy erdélyi költő magyarországi közoktatásban történő oktathatóságának módszertanáról (Mészáros Márton).

A szám tanulmányai után megismerkedhetünk egy dán egyetem belső életével (Árva Valéria), valamint betekintést nyerhetünk a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem módszertani műhelyébe (Petres Csizmadia Gabriella – N. Tóth Anikó). A tematikus számot egy magyar–magyar internetes szótár belső szerkezetéről, használatáról szóló ismertetés (M. Pintér Tibor), valamint egy, a határon túli magyar oktatással foglalkozó monográfia recenziója zárja.

„A változatos témakör az oktatás és nevelés kérdésének összetett megközelítését és a kutató személyek, csoportok többirányú érdeklődését jelzi. Olvashatunk felmérést arról, hogyan látják a pedagógusok az oktatás célját és saját oktatói szerepüket.”

„Bármennyire is eltérő adminisztrációban tevékenykednek az utódállamok magyar anyanyelvű oktatói, azonos nemzeti-kulturális hagyományokat visznek tovább, hasonló módon válaszolnak a modern társadalom kihívásaira.”

A Gyertek velünk múzeumba! című kötet tizenöt múzeumpedagógiai foglalkozástervet kínál a pedagógusok számára

Útiter az autentikus tárgyakat őrző világba

A múzeumlátogatást mint élményszerű tanulást szeretné megkönnyíteni, valamint kreatív foglalkozásterveket kínál pedagógusok számára a *Gyertek velünk múzeumba!* című, a kolozsvári Ábel Kiadónál napvilágot látott kiadvány, amelyről Szállassy Noémi egyetemi tanár, ötletgazda beszélt.

Ha az utóbbi, akkor közel kerülünk ahhoz a felismeréshez, hogy a múzeumoknak, az iskolához hasonlóan, jelentős szerepe van a kultúra megőrzésében és az identitástudat kialakításában – olvasható a *Gyertek velünk múzeumba!* című kötet bevezetőjében. A kézikönyv megszületésének előzmé-

Magyar Pedagógusszövetség 2015-ben szervezett egy múzeumpedagógiai továbbképzést Szovátnán, ahol a meghívott előadók – Vásárhelyi Tamás, a Magyar Természettudományi Múzeum munkatársa és Molnár József, a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum munkatársa – bemutatták a múzeumpedagógia alapelveit és egy múzeumi tevékenység megtervezésének lépéseit, módszereit. „A képzés során szó volt arról, hogy milyen egy interaktív kiállítás, hogyan lehet élővé, a gyermekek számára érdekessé tenni egy múzeumi tárlatot, hogyan kell előkészíteni a múzeumlátogatást és hogyan lehet az új ismereteket hasznosítani” – fogalmazott a kiadvány kezdeményezője. Hozzátette, 2017 januárjában ugyancsak ez a két szakember tartott képzést, melyen számos óvónő, tanító, tanár és múzeumpedagógus vett részt.

Az oktatók a Csíki Székely Múzeumot jelölték ki helyszínnek, mert azt szerették volna, ha egy múzeumban vagy annak közelében tartanák a kurzust, hogy azt követően a résztvevők konkrét foglalkozásterveket tudjanak készíteni az adott kiállításokhoz. A helyi múzeumpedagógusok bemutatták a kiállításokat az általuk használt módszerekkel, melyeket később részletesen elemeztek, és megtárgyalták, hogy a tárlatvezetést hogyan tudnák még izgalmasabbá tenni a különböző korosztályok számára. Majd hármas csoportokba szerveződve – egy tanár, egy óvónő vagy tanító és egy múzeumpedagógus – foglalkozástervet készítettek egy-egy kiállításhoz.

„Ez nagyon megtetszett nekem, és úgy véltem, hasznos lenne, ha a terveket összegyűjtenénk és megjelentetnénk kötet formájában. Gombos Márta pedagógia szakos kolleganőmmel együtt olyan vázat alkottunk meg, amely lehetővé tette, hogy a kötetnek legyen egy kicsit pedagógiai-módszertani íze, hogy elsősorban az óvónőknek, tanítóknak szóljon” – magyarázta a Szállassy Noémi. Hozzátette, főként azok a foglalkozástervek kerültek be a kötetbe, amelyek a képzések során megszülettek, de

- Változatos múzeumpedagógiai foglalkozásokkal várja az ifjú látogatókat a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum

Mi jut eszünkbe a múzeumlátogatásról? Az, hogy végigvittek egy tárlaton, elhangzott egy ismertető szöveg és valami halvány emlékek maradtunk, vagy az, hogy minket is „beengedtek” a még autentikus tárgyakat őrző világba.

nyéről, a kötet tartalmáról és célcsoportjáról Szállassy Noémi ötletgazda és szerkesztő, a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Karának munkatársa mesélt. Mint kifejtette, a Romániai

Fotók • SZÉKELY NEMZETI MÚZEUM

időközben még jelentkeztek új ötletekkel is. „Ezeket összegyűjtöttem, majd bemutattam az Ábel Kiadó ügyvezető igazgatójának, Szikszai Ildikónak, aki nagyon jó ötletnek tartotta a könyv kiadását, hiánypótlónak vélte. A Communitas Alapítvány pályázatának köszönhetően pedig megszületett a kötet” – részletezte a szerkesztő.

Demény Enikő, a kötet egyik szerzője szerint a székelyföldi múzeumok szinte mindenikében a helyi múzeumigazgatók és az intézményben dolgozó múzeumpedagógusok, muzeológusok intézményt megújító szándékának, valamint a magyarországi múzeumokkal létesített szakmai kapcsolatoknak, tapasztalatcserének köszönhetően a gyűjteményeket, kiállításokat lassan egy évtizede kísérik múzeumpedagógiai foglalkozások. Ezért a könyv első részében hét olyan székelyföldi múzeumot mutatnak be, amelyekben már működik múzeumpedagógiai tevékenység. A kézikönyvben szerepel a csíkszeredai Csíki Székely Múzeum, a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum, a sepsiszentgyörgyi MAGMA Kortárs Művészeti Kiállítóter, a székelyudvarhelyi Haáz Rezső Múzeum, a csernátoni Haszmann Pál Múzeum, a gyergyószentmiklósi Tarisznyás Márton Múzeum és a kézdivásárhelyi Incze László Céhtörténeti Múzeum. A kötet második részében a tizenöt múzeumpedagógiai tervben fellelhető az is, hogy milyen képességeket, kompetenciákat fejlesztenek az adott tevékenységek a 21. századi igényeknek megfelelően. A foglalkozástervek címe mellett szerepel az a múzeumi kiállítás, amihez a foglalkozás illeszkedik. A szerzők többek között a Csíki idők járása, a Mikóvár története, a Jégkorszak, a Románia antik aranya és ezüstje című kiállításokhoz készítettek múzeumpedagógiai forgatókönyvet. A kötetben továbbá színes fotók nyújtanak betekintést a különböző múzeumpedagógiai tevékenységekbe.

Szállassy Noémi szerint a kézikönyv elsősorban azoknak a tanítóknak, tanároknak szól, akik szeretnék végiglátogatni diákjaikkal az erdélyi múzeumokat, de természetesen szülőknek is szólhat, bárkinek, akit vonz a múzeumlátogatás.

BEDE LAURA

• Játékos ismerkedés a múlttal. A gyerekek számára érdekessé, befogadhatóvá teszik a kiállításokat a múzeumpedagógiai foglalkozások

Mennyire gyermekközpontú a hazai oktatás?

Merész és figyelemfelkeltő kijelentést tett a konstancai diákszövetség elnöke, amikor azt nyilatkozta, hogy véleménye szerint a jelenlegi oktatási rendszer középpontjában nem a diákok állnak. Șerban Iosifescu tanügyi szakember a blogján részletesen boncolgatni kezdte a fenti kijelentést, bemutatva saját érveit, ellenérveit és meglátásait. E havi lapszámunkban az ő elmélgését közzéadjuk a témában, kiegészítve néhány saját gondolattal és észrevétellel.

Alkalmazkodni kell a környezeti feltételekhez

A szakember szerint a kijelentés túl egyetemes ahhoz, hogy teljes mértékben elfogadjuk, vagy maradéktalanul elutasítsuk, valamint általánosítani sem lehet, hogy ez minden iskolában vagy minden tanárnál így működne. Fontos megérteni azt, hogy az iskolának az idők kezdete óta fontos társadalmi szerepe volt, ahol generációról generá-

„Sok középiskola például azzal népszerűsíti magát, hogy az ott tanuló gyermekek a líceum befejezése után milyen nagy számban folytatják tanulmányaikat külföldön – a tanügyi szakember véleménye szerint ez egy újabb öngól.”

cióra gazdagodott az emberiség különböző tapasztalatokkal. Ennek alapján arra a következtetésre juthatunk, hogy az iskola szerepét a társadalmi elvárások határozzák meg. Ugyanakkor nem elhanyagolhatóak a személyes szükségletek sem: ugye ez az a hely, ahol az egyén kibontakoztathatja tehetségét, olyan ismeretekre tehet szert, amelyekkel az életben könnyebben boldogul. Ebből pedig hosszú távon nemcsak az individuum, hanem a környezete is hasznot húz. Ha jól megfigyeljük, akkor a fenti igények egymással összefüggés-

ben állnak, éppen ezért nem beszélhetünk külön társadalmi és személyes motivációkról sem, hiszen a kettő keveréke az, amely meghatározza mindennapjainkat. Iosifescu meglátása szerint az oktatásban a következő irányvonalak jelentek meg az elmúlt időszakban: „csináljuk, amit kell, de kellemes körülmények között”, „a kitartásra való nevelés”, „kitartani a célok eléréséig”, valamint „az érzelmi kitartás”. Mindezek azért alakulhattak ki ilyen formában, mert az életben nemcsak olyasmivel foglalkozunk, amit szeretünk, hanem alkalmazkodni kell a környezeti feltételekhez is.

Út az iskolából az egzisztencia megteremtéséhez

A tanügyi szakember véleménye az, hogy főleg óvodában és az elemi osztályokban fordítanak nagyobb figyelmet az egyénre, a későbbiekben már a tananyag kerül a középpontba; ugyanakkor a tanárok hozzáállása is nagyban befolyásolja azt, hogy inkább a leckére vagy a diák személyére helyeződik a nagyobb hangsúly. Mindezeket figyelembe véve a szakember a következőképpen írta át az alap-kijelentést: „a jelenlegi tanügyi rendszer részben a diákot helyezi a középpontba. A különbségek az iskolák színvonala közötti eltérésekből, a tanárok hozzáállásából, valamint a diákok életkorából adódnak”. De mit is jelent az, hogy részben? Ahhoz, hogy ezt megértsük, Iosifescu két szintre helyezi az elmélgést: az egyik az objektív szemlélet (tehát az, hogy a gyermeknek tanulnia kell azért, hogy megállja helyét a társadalomban), a másik pedig a szubjektív megközelítés (mi az, amivel szívesen foglalkozik a gyermek).

A száraz tényeket tekintve a román tanügyi rendszerből kikerülő közel 60%-a tud a társadalom hasznos tagjává válni. A diákság 20%-a szép lassan lemorzsolódik, és nem fejezi be tanulmányait, illetve sokan vannak olyanok, akik egyáltalán nem járnak iskolába. Megkülönböztetünk ugyanakkor egy olyan csoportot is, akik nem tudnak elhelyezkedni a munkaerőpiacon, hiába fejezik be tanulmányaikat. Nagyvonalakban tehát elmondható, hogy az oktatás alig több mint a

társadalom felének biztosítja a jövőbeli egzisztenciális stabilitást és biztos megélhetést. Az utóbbi évek Romániájában ugyanakkor az elitbe való tartozás nagy teret hódított. Sok középiskola például azzal népszerűsíti magát, hogy az ott tanuló gyermekek a líceum befejezése után milyen nagy számban folytatják tanulmányaikat külföldön – a tanügyi szakember véleménye szerint ez egy újabb öngól, hiszen ezzel arra sarkalljuk a ifjúságot, hogy hagyják el az országot akkor, amikor az értékes fiatalokra itthon is szükség van.

Az iskolának nemcsak az intellektualitás fejlesztése a feladata

Idehaza amikor a tanügy helyzetéről beszélünk, akkor leginkább a tanév felépítése, a tananyag átadásának határideje, a tanár kötelezően teljesí-

„Ha jól megfigyeljük, akkor az anyanyelven, az idegen nyelveken és a matematikán kívül nagyon kevés olyan tantárggyal találkozunk a diákok, amelyek az összefüggések és az ember megismerésére fókuszálnának.”

tendő óraszám és bére, a gyermekek utaztatása, valamint a számítógépek és a táblagépek vásárlása kerül szóba. Ezzel szemben a szükséges elsajátítandó kompetenciák kérdése, valamint az, hogy mi történik a diáksággal, miután kilépnek a tanügyi rendszerből, valahogy szinte senkit nem érdekel. Következtetésképpen a szakember megjegyzi, hogy közösségként nem tudjuk, mit akarunk az iskolától, de fel sem állítottunk semmilyen elvárást az iskola intézményével szemben.

Iosifescu a diákok egyéni érdekeit is szem előtt tartja írásában, szükségszerűnek tartja a kötelező és a választható tantárgyak közötti arány átgondolását.

Hiába a különböző kidolgozott alternatívák, a kötelező tantárgyak oktatása továbbra is prioritást élvez a tanulók által választottakkal szemben. Emellett a tanárok szükségleteit is előrébb helyezik: ahol nem jön ki egy-egy oktatónak a szükséges óraszám, ott az általa tanított választható tantárgyat ráerősítetik a diákokra, hiába tanulnának másról. A szakember egy másik megközelítése szerint az iskolának nemcsak az intellektualitás fejlesztése a feladata, éppen ezért morális, polgári, politikai, pénzügyi, egészségügyi, jogi és környezetvédelmi oktatásra is szükség lenne ahhoz, hogy „működőképes” fiatalok kerüljenek ki az iskolapadokból. Ugyanis a végzős diákok nem tudják, hogyan viselkedjenek egy konfliktushelyzetben, nem tudják, hogyan kell szavazni, párbeszédet sem képesek kezdeményezni, nincsenek tisztában a jogaikkal és a kötelességeikkel, nem tudnak kapcsolatba lépni az állami intézményekkel, valamint nem tudják, miként válasszák ki a számukra megfelelő bankkölcsönt. Mindezen tényezők arra engedik következtetni a szakembert, hogy az alapki-jelentésnek – sajnos – van igazságtartalma.

Segíteni összefüggéseiben látni a világot

Șerban Iosifescu szerint ahhoz, hogy a szociális szükségletek és az egyéni motivációk megfelelőképpen érvényesüljenek, a választható tantárgyak arányát növelni kéne a következőképpen: 10-20%-kal az elemi osztályokban, 20-40%-kal ötödiktől tizedikig, míg az érettségi előtt álló diákok számára akár 60%-kal is. Utóbbira azért lenne szükség ekkora mértékben, hogy a tanulók megfelelőképpen fel tudjanak készülni az egyetemi képzésre.

A szakiskolák és a technikai líceumok esetében ugyanakkor két járható utat is felvázol a szakember. Az első változat szerint megőrizzük az egyetemes érettségit, ez esetben azonban drasztikusan csökkenteni kellene a választható tantárgyak számát, és az elméleti, illetve szakmai felkészítésre kell összpontosítani. A második lehetőség azt mondja ki, hogy a választható tantárgyak megtarthatóak, de csak abban az esetben, ha leépítjük az elméleti oktatást. Ennek azonban olyan következményei lennének, hogy a szakiskolákban végzetteknek át kellene alakítani az érettségi rendszerét, valamint a

• **Ezerszínű világ.** Az iskolának nemcsak az intellektuális fejlesztés lenne a feladata

felsőoktatásba is hatalmas hátránnyal kerülne be.

Hosszú távon a radikális átalakításban látja a jövőt a szakember, mint mondja, ennek alapja a transzdiszciplináris oktatás lehet. Ha jól megfigyeljük, akkor az anyanyelven, az idegen nyelveken és a matematikán kívül nagyon kevés olyan tantárggyal találkozunk a diákok, amelyek az összefüggések és az ember megismerésére fókuszálnának: a művészetek egységesítve vannak, a technológiákat gyakran az egzakt tudományokkal közösen oktatják, a földrajzot keverik a csillagászáttal, geológiával vagy akár a biológiával, míg a „tudományok” témakörbe mindent belevonnak, amit csak lehet – fizikát, kémiát, biológiát, esetenként a földrajzot is. Ezen mindenképpen változtatni kell azért, hogy a diákság logikusan, összefüggésben lássa a világot.

„Az emberek végre kezdik megérteni azt, hogy az iskola az a hely, ahol

tanulni kell, és ahol az oktatás eredményei számítanak, nem pedig az, hogy hány órán volt bent X vagy Y tantárgynál az illető.” Ezek Iosifescu zárószavai, amely bizakodásra adhat okot. Bizakodhatunk, hiszen a tenniakarás fokozatosan a kötelességtudat elé kerül, amelynek a társadalom akár már rövid távon érzékelheti kedvező hatását. A stabil lábakon álló ismeretek megfelelő használata ugyanis nemcsak személyes érdek, hanem a helyi közösségeket is előrébb lendíti. Ha pedig mindezt megérti és eszerint cselekszik a mindenkori iskolás, abból mindenki hasznot húzhat. Ilyen képességek mellett pedig eltöprekszik majd az, hogy az állam mennyire teszi gyermekközpontúvá a hazai oktatási rendszert.

SZATMÁRI BENCE

„A célom az, hogy merjenek megszólalni románul a gyerekek”

Hogy mondjuk románul az asztalnak? A széknek? A hóembernek? Hogy mondjuk azt, hogy légy szíves, nyisd ki az ajtót? Légy szíves, csukd be az ablakot? Füzet, könyv, színes ceruzák, apa, anya, lánytestvér, fiútestvér, nagymama, nagytata? – az előkészítő gyerekeknek ezt tanítja, a harmadik osztályosnak azt, hogyan mondják el, hol laknak, hol születtek, milyen városban laknak, hány évesek. „Ki a legjobb barátod, hány éves, hol lakik, hová jár iskolába?” – kérdi a harmadikostól a marosvásárhelyi Magyar Anna, akit a gyerekek csak Babuci nének vagy Babucinak szólítanak. A pedagógus két éve nyugdíjas, de a tanítást máig sem hagyta abba.

A legtűrelmesebb pedagógus

„A célom az, hogy a gyerekek ne féljenek megszólalni román környezetben, merjenek kérdezni, válaszolni, ha szükség van, kérjenek segítséget” – magyarázza a tanárnő, aki akár a világ legtűrelmesebb pedagógusa címét is elnyerhetné, ha volna ilyen cím. „Mondd románul: légy szíves, nyisd ki az ajtót” – mire a gyerek következetesen mondja, ezredik alkalommal: „te rog, închide ușa”. De Babuci néni csak mosolyog, és

ezeregyedikszer is elmagyarázza, hogyan kell mondani, hogy csukd be és nyisd ki az ajtót vagy az ablakot.

Magyar Anna Marosvásárhelyen a cse-reálja református egyházközségnél presbiter, azonkívül minden szombat délelőtt 11 órától a kicsiket, 12-től az ötödik osztályosnál nagyobbakat tanítja románul. Órái nem a klasszikus tanórák, a gyerekeknek nem kell félniük, nem szidja meg őket, nem büntet, hiszen a módszere játékos, sok beszéddel, gyakorlattal és leginkább végtelen türelemmel. Vakáció alatt is várja a gyerekeket, akiknek ha éppen vakációs hangulatuk van, akkor azt is megengedi, hogy énekeljenek, zenéljenek, vagy – végre hullott egy kis hó – havat lapátoljanak az udvaron. A római katolikus iskolában az első osztályosoknak tart angolórát, és ahogy érdeklődésünkre elmondta, ha lenne rá igény, akkor az egyházközségnél is szívesen tanítaná angolra a gyerekeket.

Önkéntes pedagógusi munka

„Önként, ingyen, szabadidőmben tanítom a gyerekeket, akiknek azokat a tudnivalókat próbálom megtanítani, amik a mindennapi életben fontosak. Ha eltéved az utcán, tudjon segítsé-

get kérni, ha bemegy vásárolni, merjen megszólalni, ha idegen emberekkel kerül kapcsolatba, ne jöjjön zavarba, hogy nem tud románul” – magyarázta Babuci néni, aki azt tapasztalta, hogy a gyerekeknek szükségük van a

„Önként, ingyen, szabadidőmben tanítom a gyerekeket, akiknek azokat a tudnivalókat próbálom megtanítani, amik a mindennapi életben fontosak. Ha eltéved az utcán, tudjon segítséget kérni, ha bemegy vásárolni, merjen megszólalni, ha idegen emberekkel kerül kapcsolatba.”

segítségre, az iskolai románórák nem elégségesek, ott nem tanulják meg mindazt, amire a mindennapokban szükségük van. Ezért nem is azt tanulják szombatonként, ami a tanterv része, hanem életszerű helyzetekkel ismerkednek, párbeszédet folytatnak, beszélnek az időjárásról, a családról, azokról a tárgyakról, amelyek körülveszik őket, illetve amelyeket minden nap használnak. Asztal, szék, ajtó, ablak, könyv, füzet, színes ceruza, anya, apa, testvér, nagymama, nagytata, tél, hó. A kicsikkel, akik még nem tanultak meg írni és olvasni, többször elisméltik a köszönési formákat, a legfontosabb dolgokat. „Nem tanulunk most még egyelőre nyelvtant, nem bonyolítjuk, a fontosabb az, hogy a gyerek egyáltalán megjegyezze a szavakat” – magyarázza. A magyar gyerekeknek elég nehéz megtanítani azt, hogy másképp van, ha lány, másképp ha fiú, ha többen vannak, vagy ha csak egy személyről van szó. „Ezt most nem magyarázom” – zárja rövidre Babuci. A nagyobbakkal, akik már tudnak olvasni, szöveget értelmeznek, olvasmányokról beszélgetnek, vagy kérdéseket tesz fel, és azokra kell válaszolniuk.

Élőnyelvi szövegtípusok, direkt beszéd mód

Ismert, hogy a korszerű idegennyelv-tanításban már legalább két évtizede a kommunikatív-interaktív módszerre alapozó paradigma érvényesül. Ez a módszer a nyelvi kommunikációs funkciók alapján – köznapi társalgási helyzeteket teremtve – gazdag, ismétlődő auditív és vizuális nyelvi hatások eredményeként a változatos szóbeli közlés nyelvi fordulatait, kollokációit, a nyelvi jelek változatos pragmatikai értékeit kívánja beépíteni a tanulók nyelvi kompetenciájába. A kommunikatív kompetencia fejlesztését célzó módszer az autentikus, élőnyelvi szövegtípusok olvasását és kreatív, személyre és kiscsoportokra szabott feldolgozását, értelmezését helyezi előtérbe, mivel a nyelvtanulóknak a mindennapi élet interakcióiban használható tudást kíván adni. Ez a módszer nem a nyelvi szabályról

szóló diskurzív, direkt beszéd módot helyezi előtérbe, hanem felfedeztető eljárással a tanulót az oktatási folyamat aktív részesévé teszi anélkül, hogy metanyelvi terminusokkal a nyelv kategóriáit deduktív módon leírná. Mivel a nyelvtanulók spontán szabályfelismerő képességére alapoz, a nyelvi, grammatikai szabályok explicit kifejtése háttérbe szorul. Ebből a szempontrendszerből nézve a jelenleg használt általános iskolai román nyelvtankönyvek módszertanilag elavultak, és nem alkalmasak a román mint második nyelv vagy környezeti nyelv hatékony oktatására.

(Részlet Benő Attila: Hogyan tanulják a magyar gyerekek a román nyelvet az erdélyi iskolákban? című, a *Székelyföld* folyóiratban megjelent írásából)

„Nem kell aggódni, menni fog”

A gyerekeknek függetlenül attól, hogy hány évesek, vagy hányadikosak, változó a kedvük, a tudásuk. Van, amikor jól megy a románóra, de megtörténik, hogy akadozik valamiért, a kívülállónak az az érzése, azt a keveset is elfelejtették, amit eddig sikerült megtanulniuk. „Nem kell aggódni, menni fog. Egyelőre szokják a nyelvet, ismerkednek vele, aztán beleszökkennek” – magyarázza a pedagógus az elkeseredés szélén álló szülőnek, nagyszülőnek, amikor az arról beszél, hogy a három hete tanult rövid formulát sem képes megjegyezni a gyereke, pedig sokat ismételik otthon, iskolába menet, kiránduláskor. Ez viszont fontos – állítja a tanárnő, érződik a gyereken, ha otthon is foglalkoznak vele még akkor is, ha nehézkesnek tűnik a román nyelv tanulása.

„Manapság a gyerekek kevés időt töltenek a játszótéren, a tömbház előtt, ott, ahol román gyerekekkel játszhatnak együtt, ezért is szükséges, hogy különórára járjanak, gyakoroljanak” – magyarázza Magyar Anna, aki igyekszik színessé, változatossá tenni a hétfői románórákat. A gyerekeknek teát főz, keksszel kínálja őket, beszélget velük a mindennapjaikról vagy mindarról, ami foglalkoztatja őket, iskoláról, szabadidős tevékenységeikről, táncról, sportról, lehetőséget biztosít számukra, hogy beszélgessenek, megosszák gondolataikat. Aki szeret, az zenélhet, erre is lehetőség van románórán, ahol a félévi vakációban egy gyors bemutatkozás is megtörtént. A fiúk összeálltak, és megalakították a Triológia nevű zenekarukat, amit egy intenzív

• A SZERZŐ FELVÉTELE

• Magyar Anna (jobbról a második) nyugdíjas vásárhelyi pedagógus kisdíkjai körében

próba után – ami alatt a lányoknak a teakonyhában kellett ülniük – be is mutattak. „Igyekszünk érdekessé varázsolni ezeket az órákat, hogy ne legyenek monotonok, egyhangúak, szeressenek idejárni, érezzék itt jól magukat” – hangsúlyozta Babuci néni, aki játékot, vetélkedőt is szokott szervezni, ahol román szavakat kell felismerniük a résztvevőknek, azokat összeilleszteniük.

Erősödő önbizalom

„Máról holnapra senki nem tanul meg egy idegen nyelvet, de újabb szavakkal találkozik, azokból mondatokat alkot és már is könnyebben elboldogul, ha a helyzet úgy kívánja” – magyarázza. A kicsiknek és a nagyoknak, valamennyi tanítványának személyre szabott feladatot ad, elmagyarázza, hogy mit kell többet gyakorolni, mire kell nagyobb figyelmet fordítani.

„Két éve kezdtem itt a román nyelv tanítását, azóta két csoportot indítottam, mert rájöttem, így hatékonyabban tudunk dolgozni” – magyarázta Babuci néni, akit megerősítenek a gyerekek után érkező szülők is, hogy amióta csemetéik odajárnak, sokkal bátrabbak, nyitottabbak. „Főleg az önbizalma nőtt a kislányomnak, akik sokat szenvedett, mert nem tud románul, holott csak előkészítőbe jár. Itt megerősíti az önbizalmát a tanárnő, bátrabban meri kimondani azt, amit tud, nem fél attól, hogy hibásan mond valamit” – magyarázta az egyik édesanya, aki Babuci néni türelmét, kitartását hangsúlyozta, és a jó hangulatot, amit a kis tanítványai körében teremt minden alkalommal.

Szakadék az iskolai mérés a reális nyelvtudás között

„Azt láthatjuk, hogy az iskolai mérés (itt a kisérettségire és az érettségi vizsgákra gondolok) és a reális nyelvtudás elkülönül, az iskolában szerzett tudás és a társadalmi beilleszkedés elvárásai különválnak. Gyakran találkozunk olyanokkal, akik érettségi vizsgán jól teljesítettek, de ha románul kell kérni, két tojás megvásárlása már nehézséget jelent. Sok esetben az iskola nem tud megfelelő gyakorlási keretet biztosítani a román nyelv magas szintű, minőségi elsajátítására, ezért van növekvőben az iskolán kívüli, kiegészítő foglalkozások kínálata. Ilyen például a délutáni román játszótér, kommuniká-

ciós kör vagy egyszerűen a magánóra, de az sem ritka eset, hogy a szülő román iskolába íratja gyermekét a jobb érvényesülés reményében. Persze erre könnyebb legyinteni és azt mondani, hogy többet kell tanulni, vagy hogy a székelyföldi fiatalok nem is akarnak románul megtanulni, de úgy gondolom, hogy a jelenség kezelése jóval összetettebb: a tartalmi kínálatot, az oktatási eszközök megtervezését, a tanárképzést és továbbképzést egyaránt érinti.”

(Tódor Erika Mária csíkszeredai egyetemi oktató, a román nyelv oktatásának szakértője)

ANTAL ERIKA

Ritmikus gimnasztika gyerekeknek

A Csíkszentdomokoson élő, ritmikus gimnasztikát oktató Majorchik Judittal beszélgettünk a sportág pedagógiai vonatkozásairól. Többek között az a kérdés is felmerült, hogy vajon a versenyhelyzet kialakítása vagy a testmozgás öröme a fontosabb szempont.

– *Mióta oktat ritmikus gimnasztikát?*
– Immár mintegy tizenhat éve foglalkozom ennek a sportágnak az oktatásával. Tornatanári végzettséggel rendelkezem, és a gyergyószentmiklósi Tanulók Háza keretében alkalmaztak, így nyílt lehetőség rá, hogy valami

amelyeket én tartok, teljesen más felépítésűek, mint a megszokott tornaórai gyakorlatok. Azért is könnyebb egyrészt a dolgom, mert hozzám a gyerekek önként jönnek, ők választják ezt a rendszeres, délutáni foglalkozást, így semmilyen kényszer nincs ben-

foglalkozhatok a kezdőkkel úgy, hogy ők sem érzik magukat kirekesztetteknek, hiszen nekik olyan feladatokat adok, amelyekben örömeiket lelik, sikerélményük van a teljesítéseikkor, ám nem erőlteti meg őket, nem haladja meg a képességeiket. Számomra az a fontos, hogy azoknak a gyerekeknek, akik csak a testmozgás öröméért jönnek el a foglalkozásaimra, csupán hobbiaként akarnak tornázni, ugyanolyan elégtétellel távozzanak, mint akik versenyszerűen szándékoznak bekapcsolódni, és akár nemzetközi szinten is meg kívánják mutatni, mire képesek. Azokkal a gyerekekkel, akik nem szeretnének versenyezni, de túllépnének a tornaterem falain, és megmutatnák magukat, rendszeresen fellépünk egy-egy jól összeállított koreográfiával iskolai ünnepeken, településnapokon, illetve számos egyéb hasonló felkérésnek is eleget teszünk (például nőnap ünnepség, évzáró stb.). Ezek a műsorok a gyerekeknek és a szülőknek is különleges sikerélményt nyújtanak. Többek között ennek is köszönhető, hogy folyamatosan túljelentkezés van a foglalkozásokra, így ősszel sokszor a nagyon kicsiket vagy az idősebb gyerekeket el kell utasítanom, ugyanis szelektálnom kell, és próbálok a 6–10 éves korosztályra összpontosítani az új csoportok indításakor, hiszen mint minden sportnál, itt is szempont, hogy hány évesen kezdik el.

• Majorchik Judit (balra) ritmikusgimnasztika-foglalkozásaira többszörös a túljelentkezés

olyasmivel foglalkozzam, ami túlmutat a mindennapi iskolai keretek által megszabott lehetőségeken. Az aerobik-foglalkozások és a talajtorna elemeit is tartalmazó ritmikus gimnasztika oktatása ilyen.

– *Hogyan került kapcsolatba ezzel a sportággal, és miben különbözik ez a fajta tornaoktatás a hagyományos iskolai sportórától?*

– Gyerekkorom óta nagy szerelmem a torna, az egyetemen is komoly képzésben lehetett részem, így amikor felmerült a lehetősége, hogy címzetes tanári állás keretében foglalkozhatok ezzel a sportággal, azonnal elfogadtam. Tulajdonképpen ezek a foglalkozások,

nők, örömmel, sőt rajongva dolgoznak. Emellett olyan testgyakorlatokat mutatok meg nekik, amelyeket az iskolai foglalkozások során nem lenne lehetőségük megismerni. A program is rugalmas, nem olyan kötött az óra menetrendje, mint az iskolában, így emiatt is szabadabbnak érezhetik magukat. Nincsen módszertanilag szigorúan leírva, hogy mi után következék, így személyre szabhatjuk a foglalkozásokat, olyan kicsit, mintha a gyerekek egy személyi edzővel gyakorolhatnának. Példának okáért, ha vannak olyan gyerekek, akik már eleve jobb adottságokkal érkeznek hozzám, nekik tudok másabb, bonyolultabb feladatokat adni, míg velük párhuzamosan

– *Pontosan miből áll egy ilyen tevékenység?*

– Mint minden pedagógián alapuló tevékenységnek, az általam vezetett foglalkozásoknak is van egy előzetesen megfogalmazott célkitűzése, amelyet el kívánunk érni az óra végére. Általában arra fektetem a hangsúlyt, hogy a tanítványaim meglévő képességeit fejlesszem, formáljam. Gondolok itt arra, hogy olyan gyakorlatokat végeztetek velük, amelyek a hajlékonyságot, mozgáskészséget, ritmusérzékét, koordinációt, tartást javítják, készségeket fejlesztenek, erőt, állóképességet biztosítanak. Tulajdonképpen ezzel meg is foglalmaztam, mi az alapja ennek a

sportágnak, hiszen ezekre építve lehet majd később bonyolultabb gyakorlatokat összeállítani. Ezeket a célokat különböző játékos gyakorlatok segítségével tudjuk a leghatékonyabban elérni. Fontosnak tartom az óra rugalmas felépítését, mert ez lehetővé teszi, hogy amint unalmassá válik egy gyakorlat, azonnal tudjunk váltani egy másikra. Például, amikor kisebb korosztály van a teremben, és egy ideje már nyújtógyakorlatokat végzünk, kezd látszani a gyerekeken, hogy nem figyelnek, nem végzik pontosan a feladatot, mert megunták az egyhangú mozgássort, akkor váltok is egy játékra, vagy felteszek valamilyen zenét, és táncolunk. A ritmikus torna hálás segédeszközökkel dolgozik: a kisebb lányok például nagyon szeretik a szalagok vagy a pomponok használatát a gyakorlatok során. Ezek nemcsak szórakoztatnak, hanem kiválóan alkalmasak a mozgáskoordináció fejlesztésére. Amint zenére összerakunk egy egyszerűbb koreográfiát, és az említett segédeszközöket is igénybe vesszük, akkor a gyerek már egyáltalán nem érzi unalmasnak a feladatsort, nem tekinti úgy, hogy kényszerítik valamire, és játékosan, anélkül, hogy tudatosan rágörcsölne, eléri az óra elején kitűzött célt, tulajdonképpen fokozatosan fejlődik.

– *Van-e arra lehetőség, hogy az ilyen fajta mozgásoktatás bekerüljön a hivatalos tantervbe, esetleg kiválthassa a klasztrikus tornaórát?*

– Nem tudok róla, hogy az országban valahol is beépítenék a ritmikus tornát a tananyagba, hiszen éppen az az érdekessége, hogy azok a gyerekek járnak hozzám, illetve a hasonló foglalkozásokra, akiket érdekel az ilyesmi, úgy vélem, amint kötelezővé válik, elveszíti a varázsát.

– *Van a foglalkozásoknak leírt módszertani szabályzata, vagy minden oktatónak a saját ízlésére szabottan dolgozik?*

– A szabályzat értelmében a saját elképzeléseim szerint állítom össze a tevékenységeimet, de természetesen figyelembe veszem a torna alapvető módszertani szabályait, hiszen oktatásról van szó. Amennyiben például a bukfenc tanítása szerepel a programban, akkor annak megvannak a jól bevált módszertani lépései, amelyeket semmi szín alatt nem lehet megkerülni. Ilyen formában igenis van

módszertanunk, de olyan formában nem kötöttek a foglalkozások, hogy elő lenne írva lépésről lépésre, mit kell megtanítanom egy órán. Ez teljesen rám van bízva, fakultatív foglalkozásnak számít, és úgy gondolom, emiatt is működik ilyen jól. Ezt a gyerekek is érzik, fontos számukra, hogy mindegyikük a képességeinek és a korosztályának megfelelő ütemben tudjon fejlődni. Mint minden tantárgy esetében, a ritmikus torna során is találkozunk kiemelkedő tehetségű gyerekekkel, akik más, intenzívebb foglalkozást igényelnek. Őket versenyekre szoktam felkészíteni, és szerencsére az országban és Magyarországon is sikerült komoly eredményeket elérnem velük egyénileg és csapatként is. A versenyszerű ritmikus gimnasztika viszont, mint minden hasonló tornasport, kötelező elemeket is tartalmaz, amelyeket el kell sajátítani, és minden gyakorlatba be kell építeni. Minden verseny, amelyre benevezünk, saját szabályzattal rendelkezik, ahol tételesen felsorolják, melyek azok a gyakorlatok, amelyek nem maradhatnak ki a felépített programból. Természetesen ilyenkor a felkészülések során is ezekre a gyakorlatokra fókuszálunk, így a versenyre való edzés már nemcsak az örömtornázásról szól, hanem komoly odafigyelést igényel. Mivel általában az országban működő hasonló szakkörök versenyeznek egymással, nem annyira nehéz ez a kötelező gyakorlatsor, mint mondjuk egy sportiskolák vagy sportklubok közötti versenyeken, ám ezeket is meg kell tanulniuk a jelentkezőknek, és a zsűri komolyan ellenőrzi minél pontosabb bemutatásukat. Például az aerobik résznek kötelezően tartalmaznia kell két olyan akrobatikus elemet, mint az oldalkerek vagy közismertebb nevén a cigánykerék, a másik pedig az előre-hátra bogni. Emellett vannak olyan nehéz elemek is, mint az ülőtartások, ülőtartás-fordulattal különböző ugrások, zsugorugrás például, terpeszcukaugrás, kozákugrás, források, csupa olyan elem, amelyek nagyon sok gyakorlatot igényelnek ahhoz, hogy jól működhessenek egy versenyprogramban.

– *Egy regionális verseny például mennyi felkészülési időt igényel?*

– A tulajdonképpeni versenyidény tavasszal kezdődik, de a felkészülési időszak egész évben tart. A tanév

• Majorchik Judit: „fontos, hogy a gyerek ne érezze unalmasnak a feladatsort”

elején, ősszel indulnak a foglalkozások, és március–áprilisban már készre összeállított programmal kell rendelkezünk függetlenül attól, hogy a verseny, amire készülünk, regionális, vagy esetleg országos, nemzetközi szervezésű, hiszen a szabályzatokban nagyon sok a közös elem. Az alapvető különbség abban áll, hogy a regionális versenyeken kevesebb csapat mérí össze tudását, esetleg könnyebben lehet jobb eredményre szert tenni. Ugyanolyan komolyan kell venni mindegyik versenyt. Nagyon sok versenyünk van egy idényben, tavaly csaknem húsz megmérettetésen voltunk, amelyek közül az egyik a budapesti Európa-kupa volt. Ez a nemzetközi verseny azért is volt jó, mert mindkét, általunk kedvelt tevékenységünket be tudtuk mutatni, ugyanis nemcsak az aerobik-versenyszámokban, hanem a gimnasztikus látványtánc kategóriájában is, összesen nyolc versenyszámban szerepeltünk és értünk el kiemelkedő eredményt: öt első, két második és egy harmadik helyezést.

VÉGH BALÁZS

A vegyes házasságban élők körében is toboroz a Németh László-gimnázium

Előkészítőket várnak Nagybányán

Románul is toboroz előkészítőket a nagybányai Németh László Elméleti Líceum nemrég új épületbe költözött elemi részlege. A magyar iskola vezetősége ugyanis a vegyes házasságban élőket is el szeretné érni.

Román nyelven hirdeti a helyi többségi sajtóban és a közösségi oldalakon az ősztől induló magyar előkészítő osztályát a nagybányai Németh László Elméleti Líceum. A máramarosi megyeszékhely magyar nyelvű iskolája a ve-

szociális és érzelmi fejlődését, olvasható tovább a román nyelvű tájékoztatóban. Ebben arra is felhívják a román anyanyelvű szülők figyelmét, hogy a tanórák az újonnan felújított, városközpontban található iskolaépületben

Állandó készenlét

A nagybányai Németh László-gimnázium belvárosi épületét tavaly tanévkezdéskor avatták fel, a református egyház tulajdonában levő, a 19. század közepén épített ingatlant a magyar kormány 105 millió forintos támogatásával korszerűsítették. Az épületben – melyben egykor Németh László író apja is tanított – magyar óvodai csoportok és elemi iskolai alsó tagozat kezdte el működését. Váradi Izabella igazgató úgy nyilatkozott, hogy a felújítás csak az első lépése annak a stratégiának, hogy az iskola a térség szórványközpontjává váljon.

A korszerű infrastruktúra ellenére az észak-erdélyi iskolát állandó veszély fenyegeti, februárban például a következő tanévtől is indítani kívánt humán kilencedik osztályt akarta megszüntetni a Máramaros megyei tanfelügyelőség. A veszély csak azután hárult el, hogy államtitkári szinten sikerült megakadályozni a tanfelügyelőségi döntést, közölte Váradi Izabella igazgató. Rámutatott, a terv Nagybánya és térsége magyar nyelvű oktatásának elszorvasztását eredményezte volna, a döntéssel az iskola jövőbeli sorsát is megpecsételték volna: nemcsak a jelenlegi nyolcadikosoknak, hanem a következő évfolyamok számára sem lett volna biztosított az alternatíva, a magyar gyerekek a humán osztály megszüntetésével csak reál szakon tanulhattak volna anyanyelvükön.

Bár a terv véghezvitelét végül minisztériumi közbelépéssel sikerült megakadályozni, Váradi Izabella félsikernek nevezte a történeteket. „Ez még csak részeredmény, a szórványban állandóan készenlétben kell állnunk, hogy fenntartsunk egy magyar iskolát” – mutatott rá az újabb kihívásokra az igazgató. Az, hogy valóban létrejöhet-e a humán profilú 9. osztály, augusztus–szeptemberben, a nyolcadikosok számítógépes elosztása után derül ki.

Foto • BIRÓ ISTVÁN

• Az anyanyelvű oktatás előnyeire hívja fel a figyelmet a nagybányai magyar iskola

gyes házasságban élő szülők figyelmét szeretné felhívni ily módon az anyanyelvű oktatás lehetőségére.

A Ziarul de Maramureș online verziójában román nyelven megjelent nyílt levelében az iskola vezetősége többek között arra hívja fel a figyelmet, hogy a tanintézet a délelőtti oktatás mellett délutáni, after school programot is kínál a kis elemistáknak, akik az iskola étkezdéjében ebédelhetnek is. A gyerekek angolul is tanulnak a magyar nyelven oktatott tárgyak mellett, derül ki az ismertetőből, ugyanakkor szakemberek által tartott vallás- és tornaórákon vehetnek részt, utóbbiakat az iskola vadonatúj tornatermében tartják.

Sokszínű kínálat

A tanintézetben iskolapedagógus és szükség esetén logopédus is van, akik segítik a gyerekek közösségbe való beilleszkedését, harmonikus kognitív,

zajlanak, ahol számos ingyenes alternatív tevékenységet is biztosítanak a diákok számára a bábszínháztól a táncórákig.

A tanintézet emellett szociális ösztöndíjat, ingyenebédet és számos kedvezményt biztosít a nehéz anyagi helyzetben lévő családok csemetéi számára, mutat rá nyílt levelében az iskola vezetősége, de a tehetségek továbbtanulását, hazai és nemzetközi versenyeken való részvételét is támogatja anyagiilag.

A nyílt levél zárásaként arra kéri a szülőket, hogy „tudatosítsák és értékeljék az anyanyelvű oktatás előnyeit”, forduljanak bizalommal hozzájuk. Az iskola Facebook-oldalán is népszerűsíti az ősztől induló előkészítő osztályt, ahol maguk a szülők értékelik az iskolapadba érkezőkkel foglalkozó tanítónő munkáját. Többek között egy román anyuka is, aki román nyelven osztja meg a többiekkel jó tapasztalatait.

Felvértezni a gyereket a csúfolódással szemben

A gyerekekre jellemző a csúfolódás, a legtöbb esetben szembetalálják magukat előbb-utóbb ezzel a viselkedéssel: iskolában, játszótéren. Van, akit a túlsúlya, a neve, a szemüvege vagy a szeplői miatt, akad, akit viselkedése miatt csúfolnak. Az áldozatok gyakran olyan gyermekek, akiknek az önképe egy kicsit ingatag. Hiába a sok biztatás, magára veszi a sérelmeket, aggódik és szorong, hogy mi várja másnap az iskolában, milyen lesz a társaival való találkozás.

A csúfolódás mögött több minden lapulhat: a tolerancia hiánya, a családi problémamegoldó minta, személyes féltelmek, szorongások. Egyes gyermekek nagyon menőnek érzik magukat, ha megalázhathatnak egy másik gyermeket, mivel így az osztály tagjai vagy félnek tőlük, vagy felnéznek rájuk bátorságuk miatt, de az is előfordul, hogy egyszerűen csak az irigység áll az ilyen viselkedés mögött. A kicsik otthonról hoznak sok mindent, ott ragadnak nagyrészt rájuk a minták. Valószínűleg a csúfolódó gyerek otthonában is fellelhető elfojtott düh, méreg, amiről fogalma sincs sem a szülőnek, sem pedig a gyermeknek, hogy hogyan kellene kiadni magából. Ha az iskolában fordul elő a csúfolódás, akkor a pedagógus feladata, hogy észrevegye a bajokat, és időben hatékonyan cselekedjen. Amennyiben a csúfolás nyilvánosságot kap az osztályban, beszélnek róla, a csúfolódó gyerekek is visszahúzódnak. Ha a szülő az, aki észreveszi a problémát, mert gyermeke szomorúan jön haza az iskolából, szorong, fél, csökken az iskolai teljesítménye, kevésbé tud koncentrálni, csökken az önbizalom, csökken a tanulás iránti motiváltság, stb., akkor jelezze a pedagógusnak, és esetleg az érintett szülőnek. Az biztos, hogy a viselkedésváltozásra, a rossz kedvre, megváltozott hozzáállásra (nem akarok iskolába menni) nagyon oda kell figyelni. Sok gyerek nehezen beszél a hétköznapi dolgokról még akkor is, ha a szülői részről adott a türelem, időt fordít gyerekére, állandóan kommunikál vele. A legnagyobb hiba, ha szülőként tudjuk, de nem figyelünk a dologra, és megpróbáljuk elfeledtetni a gyerekekkel is. A felnőttek nem bízhatnak abban, hogy talán az ő

• „Van, akit a túlsúlya, a neve, a szemüvege vagy a szeplői miatt, akad, akit viselkedése miatt csúfolnak.”

gyermekük nem találkozik majd ilyen viselkedéssel. A szülők abban segíthetnek, ha megoldási lehetőségeket kínálnak, ilyenkor a gyermek személyének és a család nevelési stílusának megfelelő választ kell megtalálni. Agresszióra buzdítani nem a leghelyesebb szülői magatartás még a legidegesítőbb viselkedéssel szemben sem. Példákkal, személyes történetekkel, a gyermek világához csatlakozva kezdje megtanítani vagy erősíteni a gyermekében az elfogadást. „Lehet, hogy nem ejti tisztán a hangokat, ezért mondta rosszul a nevedet!”, vagy: „Hagyd ott azt a gyereket, és kezdj el mással játszani!”, esetleg: „Próbáld figyelmen kívül hagyni!”, stb.

Nem abban kell reménykedni, hogy a gyereket elkerüli a csúfolódás, hanem megtanítani neki, mit kell vagy lehet tenni ilyen helyzetben, hiszen a későbbiekben is elő fog fordulni. A gyerekeknek meg kell tanulnia nem reagálni ezekre a csúfolódásokra, hiszen ha a csúfolódó látja, hogy hiába mond neki bármit, nem reagál, akkor nem folytatja a piszkálódást, és mivel már nem tud uralkodni a másikon, továbblép. Sok szülő sokszor mondta ezt már gyermekének, de nem mindig tudatosodik a kicsikben. A szülőnek erősítenie kell

a gyermek önbizalmát, önképét. Olyan helyzeteket kell teremteni, amiben siker lehet, bírhatsz rá dicsérettel önálló cselekedetekre. A folyamatos pozitív megerősítés, a kis apró sikerek növelik önbizalmát, megtapasztalja, hogy sikeres, erős és szerethető. A szerethetőséget minden esetben vissza kell jelezni, akármi is történik, még akkor is, ha rossz fát tett a tűzre, vagy éppen nagyott hibázott. Tudnia kell, hogyha a szülő haragszik is rá, attól még nagyon szereti. Vannak helyzetek, amikor magának a gyermeknek kell megoldania a problémát, az ő feladata kiállni önmagáért. Természetesen nem szabad teljesen magára hagyni, a szülőnek fel kell ismernie, hogy hol az a határ, ahol már elkél a segítség. Ha úgy érzi, elakadt a dolgok kezelésében, megoldásában, kérje szakember segítségét. Mint pedagógus és szülő egyben, nem hiszem, hogy a csúfolódás jelensége valaha is eltűnne a gyerekközösségekből, és csak azt tehetjük, hogy figyelünk csemetéinkre, amennyire csak tudunk.

OLÁH ANDREA
óvodapedagógus,
szilágykrasznai
napköziotthon

Mintha

Nők napján mindig virágot kellett vinni az óvó néninek, erre nagymamának külön gondja volt. Nagymama kertjében a telet leszámítva minden évszakban nőtt valami virág, abból kötött takaros csokrot ilyen alkalmakra. Vigyél virágot az óvó néninek nők napjára, ne mondja hogy... És rendszerint itt következett az a rész, amiből elég korán megtanultam, hogy a világon semmit nem csinálunk érdek nélkül, de mindig úgy teszünk, mintha. Nagypám, akitől sajnos a kelleténél jobban eltanultam a cinizmust és a humornak egyéb, mások kárára történő formáit, ilyenkor kaján vigyorral tette hozzá: vigyél virágot a vén csatakanca-nak, nehogy aztán... Itt rendszerint nagymama erőlyes közbelépése következett, hogy nagypám fogná be az ilyen-olyan pófáját, egyébként se beszéljen ilyeneket, és ha mégis, legalább a gyerek előtt ne. Ebből elég hamar megtanultam, hogy ha minden a férfiakra lenne hagyva, a világon csak haragtartás, véres hullák és terhes nők lennének. (Az utóbbit csak később tanultam meg.) Nagypám nem ajándékozott virágot, falun nem szokás, ő pedig egyébként is maximum mezei virágot szedett, azt is kaszával, és azt is a lónak.

Amikor immár kellőképpen felkészítve megérkeztem az óvodába, már csak arra kellett vigyáznom, nehogy véletlenül boldog csatakanca napot kívánjak nőnap helyett az óvó néninek. No meg arra, hogy legalább aznap ne bántssuk a lányokat – erre az óvó néni külön felhívta a figyelmünket. Nem is csoda: ilyen dolgokban mi, fiúk nem is bízunk már benne egy ideje, hiszen ő is lány, csak ősz a haja.

A lányok az ősz főnökük védszárnyait magukon érezve ki is használták helyzeti előnyüket, és gátlástalanul cukkoltak minket, tudván, hogy tehetetlenek vagyunk. Ha valamelyik lobbanékony fiú mégis visszavágott, azonnal bemártották az ősz csk.-nál, aki könyörtelenül megbüntette: a játéknak befellegzett, és még örülhetett, ha nem kellett sarokba állnia. A lányok pedig csak tovább cukkoltak minket. Ha valamelyikünk elcsatangolt a többiektől, azt háromnégyen rohanták le, lenyomták a földre és csiklandozták, ahol csak érték, ellop-ták a tűzoltóautót, hogy Barbie babát (!)

• FARKAS ILONA JANKA, 9. OSZTÁLYOS

„Mi, éles eszű fiúcskák leszúrtuk a következtetést: a nemzetközi nőnap alkalmából a hölgyek a világ minden táján kisgyerekek közreműködésével ajándékozzák meg egymást.”

szállítsanak rajta manikűröshöz (!), játékfűt, műanyag lábaskákat dobáltak a homokvárunkba, és az sem volt ritka, hogy a bokrok között gondosan rejtgetett indián fegyverek között mindenféle ostoba, lányos piperéket találtunk.

„Férfiak napja is van: április elsején, és bolondok napjának hívják” – kiáltozta át nekünk egy alkalommal Marika, akinek később, már suliskorunkban elsőként kezdenek majd el nőni a mellei, vaskos fantáziálgatásokra adva okot a fiúk körében. Ilyen nemi elnyomás közepette már csak a jól ismert megállapítás nyugtatott meg minket (a lányok mind hülyék), illetve az a tudat, hogy hiába is támadnának meg minket szupertorpedókkal (a lányok ilyesmire amúgy sem lennének képesek), a megatronikus gyémánt védőpajzsunk úgyis megvédene

minket. Kivéve Béluskát. Neki maximum alpakka védőpajzsa van, úgyhogy szegény Béluska odaveszne.

Még egy darabig puffogtunk magunkban az elszenvedett igazságtalanságok miatt, aztán be kellett menni kézimunkázni. Az óvodából nők napján mindig saját kezűleg rajzolt/készített ajándékot vittünk haza a család női tagjainak, erre az óvó néninek külön gondja volt. Mindebből mi, éles eszű fiúcskák leszúrtuk a következtetést: a nemzetközi nőnap alkalmából a hölgyek a világ minden táján kisgyerekek közreműködésével ajándékozzák meg egymást. Nem érdek nélkül, de úgy tesznek, mintha.

VARGA LÁSZLÓ EDGÁR

Tanári bojkott a próbavizsgán, nyugalomra int a szaktárca

Felhívást intézett a próbavizsgák kezdete előtti napon a pedagógusokhoz az oktatási minisztérium, hogy a tanulók érdekében tegyenek le az országos képességfelmérő bojkottjához hasonló „radikális” kezdeményezésekről. A szaktárca arra reagált ily módon, hogy a Tanügyi Szabad Szakszervezetek Szövetsége (FSLI) bejelentette, az ország 28 megyéjének 1100 tanintézményben bojkottálják a pedagógusok a nyolcadikos országos képességfelmérőjének próbavizsgáját. Az érdekvédelmi szervezet azt követően döntött így, hogy sem a kormány, sem a parlament két házában elnöke nem válaszolt a követeléseiket tartalmazó beadványra. „A bojkott nem megoldás. Felhívást intézünk a pedagógusokhoz, akik 2018. március 1-jétől 20 százalékos béremelésben részesültek, hogy ne kezdeményezzenek olyan lépéseket, amelyek kihatással lennének a tanulókra. Első próbavizsgájuk előtt állnak, erős érzelmi hatást gyakorolna ez rájuk” – írta a szaktárca közleményében. A minisztérium emlékeztette a szakszervezeteket, hogy folyamatban van a kollektív munkaszerződés újratárgyalása, és a szerződés értelmében az érdekvédelmi szervezetek vállalták, hogy ez idő alatt nem kezdeményeznek munkakonfliktust.

A Tanügyi Szabad Szakszervezetek Szövetsége többek között azt kéri beadványában, hogy mondjanak le a kilátásba helyezett iskola-összevonásokról, a leépítésekről és bizonyos pótlékok megszüntetéséről, valamint növeljék a fejkvóta összegét. Az érdekvédelmi szervezet azt is kilátásba helyezte, hogy a március 19–22. között zajló próbaérettségit is bojkottálni fogja.

Béremelés várható a tanügyben is

Az egységes közalkalmazotti bértörvény értelmében 20 százalékos bérikiegészítésben részesültek a tanügyi alkalmazottak is, miután a munkavédelmi minisztérium jelentős fizetésemelést harangozott be az egészségügyben. A News.ro hírügynökség arról számolt be, hogy egy 25–30 éves munkaviszonnyal rendelkező pedagógus bruttó juttatása 4400 lejről 5300 lejre emelkedik. A felsőfokú végzettséggel

és 1-es fokozattal rendelkező, legalább 40 éve tanító pedagógusok bruttó fizetése megközelíti március elsejétől a 6000 lejt, míg az ugyanezzel a képesséssel rendelkező, 5 és 10 év közötti munkaviszonyú tanerők 4139 lejt fognak keresni. A pályán 20–25 éve levő egyetemi tanár 7200 lejt helyett 8600 lejt fog keresni, eközben a rektorok fizetése meghaladja a 14 ezer lejt, a dékánok juttatása pedig megközelíti a 12 ezer lejt, írta a hírügynökség.

Kezdődik az iskolai beiratkozás

Március 8-a és 26-a között zajlik a gyerekek elemi osztályokba való beíratásának első szakasza, derül ki a minisztérium 2018–2019-es tanévre vonatkozó ismertetőjéből. Az Agerpres hírügynökség tájékoztatása szerint a második szakasz április 12-e és 18-a között zajlik, ekkor azokat a gyerekeket lehet beíratni a szabadon maradt helyek függvényében, akik az első szakaszból valamilyen okból lemaradtak. Az előkészítő osztályba azokat a gyermekeket várják, akik 2018. augusztus 31-éig betöltik a hatodik életévüket. De a szülők kérésére a 6. életévüket ősszel betöltő gyerekeket is be lehet íratni előkészítő osztályba, ha pszichoszomatikailag eléggé fejlettek. Erről a megyei oktatási tanácsadó központ állíthat ki megfelelő elismervényt március elseje és 23-a között. Azok a tanintézmények, amelyek előkészítő osztályok indítását tervezik, kötelesek nyílt napot szervezni az érdeklődők számára március 1. és 12. között.

Van igény a csángók magyar oktatására, derül ki egy kutatásból

A moldvai csángók igénylik anyanyelvük újraélesztését, ez az igényük sokkal előbb, mint a finnországi számi vagy lapp közösségé, derül ki egy finn kutató, Petteri Laihonon kutatásából. A finnországi Jyväskylä Egyetem tanára a Finn Tudományos Akadémia programja keretében kutatja 2016 óta a moldvai csángó magyar oktatási programot, a kutatás részleteiről a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Magyar Néprajz és Antropológia Intézetének szervezésében tartott vetített képes előadást. Az MTI-nek el-

mondta: a finn állam minden támogatást megad a finnországi számi és lapp közösségnek anyanyelvük újraélesztéséhez, de a nekik szóló programok sokkal kevésbé sikeresek, mint a moldvai csángó magyar oktatási program. A moldvai program keretében harminc moldvai településen mintegy kétezer gyermek tanul magyarul az iskolában, illetve délutáni foglalkozások keretében. Petteri Laihonon megjegyezte: motiváló tényező a magyar állam által nyújtott támogatás a program résztvevői számára, de enélkül is jelentős az érdeklődés ez iránt. Ennek nyitját az egyetemi tanár abban látta, hogy a gyerekek játszva, énekelve szereznek magyar nyelvi kompetenciákat. Laihonon elmondta: az általa vezetett kutatási program keretében magyar nyelvhasználati alkalmakat teremtenek a gyermekek számára, ezeket videófelvételeken dokumentálják, és a felvételek alapján elemzik a gyermekek viselkedését. Emellett interjúkat is készítenek az oktatási programban részt vevő tanárokkal. A kutató szerint az lenne a kívánatos, hogy megmaradjon a csángó nyelvjárás Moldvában, de beszélői az irodalmi magyar nyelv alapjait is megtanulják, hogy Csíkszeredában vagy Budapesten is boldogulhassanak. Úgy vélte, a magyarokban növelni kellene a nyelvjárások iránti toleranciát, és tudatosítani kellene, hogy az a csángó magyar, aki beszél a csángó nyelvváltozatot és a standard magyart, gazdagabb, mint az a magyarországi, aki csak az irodalmi nyelvet ismeri.

Fizetséget ajánl a tankönyvíróknak a minisztérium

Bruttó 25 ezer és 45 ezer lejt közötti juttatást fognak kapni a Didaktikai és Pedagógiai Kiadótól a tankönyvet író szerzők, a kiadványok szerzői jogának átadása nyomán, adta hírül a szaktárca. A közlemény szerint azon tantárgyak esetében, amelyeket az elemi oktatásban heti egy vagy két órában tanítanak, a nyertes tankönyvszerző bruttó 25 ezer lejt fog kapni, míg a heti három vagy ennél több órában tanított tárgyak kiadványainál 35 ezer lejt lesz a juttatás. Az általános iskolai oktatásban a heti egy órában tanított

tantárgyak esetében 25 ezer lejes, a heti kétórás tárgyak esetében 35 ezer lejes, míg a heti négy óraban oktatott tárgyaknál használt tankönyvek után 45 ezer lejes jövedelmet biztosítanak. Ezek az összegek a pályázaton első helyezést elért szerzőknek járnak, a második helyen végzők a honorárium 50 százalékát, míg a harmadik helyezettek 25 százalékát kapják – amennyiben az értékelés során elérik a minimális 85 pontot. Az oktatási minisztérium az első, a második, a harmadik, a negyedik, az ötödik és a hatodik osztályos tankönyvek megírására hirdet pályázatot az új kerettanterv alapján. Ezzel kapcsolatban további részletek megtalálhatóak a szaktárca honlapján (www.edu.ro).

Biztosított az egyenlő esély az angol tantárgyversenyen

Egyenlő esélyekkel indulhatnak immár az angol tantárgyversenyen a magyar diákok, miután az oktatási minisztérium betartotta ígérését, és megszüntette a magyar pedagógusok által jelzett diszkriminációt. A március elején sorra kerülő megyei, majd az azt követő országos szakaszon a magyar diákok román társaikkal egyenlő esélyekkel mérteznek meg. A szaktárca átiratban értesítette a tanfelügyelőségeket a tantárgyverseny szabályzatának a kisebbségi oktatásban részt vevő tanulókat hátrányosan érintő előírásának módosításáról. Eszerint a tantárgyverseny további szakaszain a diákoknak nem kell fordítási feladatokat megoldaniuk. Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő szerint a megmérettetésen összetett nyelvi készségeket ellenőriznek, és fordítás helyett olyan feladatot kapnak majd a tanulók, amelyben egy angol szövegbe a kihagyott szavakat kell beírni. Az ügyre az Országos Diszkriminációellenes Tanács (CNCD) is felfigyelt, és hivatalból eljárást akart indítani, de rendezése miatt erre már nem került sor.

Magyar oktatást biztosítanak a vegyes házasságban született gyerekeknek

A magyar kormány célja, hogy minden vegyes házasságban született gyermek járhaszon magyar bölcső-

débe, óvodába, különben „elvesznek” a magyarság számára – mondta Potápi Árpád János, a miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára Budapesten, a Kárpát-medencei Családszervezetek Szövetsége által szervezett családi naphoz kapcsolódó konferencián. Az Országgházban tartott konferencián a magyar kisebbség helyzetét és a megmaradás lehetőségeit vitatták meg határon túli szervezetek vezetői. Potápi Árpád János hangsúlyozta, a fogyás ellenére 15-16 milliós magyar nemzetről beszélhetünk, ebből az országhatáron túl, a Kárpát-medencében él 2-2,5 millió magyar, és ugyanennyi a világ más tájain. Hozzátette, a kormány számára fontos, hogy a határon túli magyarok megőrizték magyarságukat, ezért támogatják a határon túli magyar régiók egészségügyi intézményeit, többek között szeretnék kiterjeszteni a védőnői hálózatot az egész Kárpát-medencére. Az óvodafejlesztési programról azt mondta, az első átadások megtörténtek, a „nagy bummm” 2018–2019-ben várható.

Kevés a pszichológus és logopédus az iskolákban

Megoldást kell találnia az oktatási minisztériumnak arra, hogy a törvényes előírásokat mielőbb gyakorlatba ültesse, és növelje az iskolai szakszemélyzet számát – jelengtette ki Csép Andrea Maros megyei képviselő azután, hogy számos szülő és szakember hívta fel a figyelmét a problémára. A képviselő írásban interpellált az oktatási tárca vezetőjénél. „Jelen pillanatban azzal szembesülünk, hogy kevés logopédus, iskolapszichológus és iskolai mediátor dolgozik a tanintézményekben, így a gyerekek száma nem arányos ezen szakszemélyzet számával, pedig minden gyerek ingyenes hozzáférésben kell hogy részesüljön az ilyen jellegű szolgáltatások esetében. Továbbá elengedhetetlenül fontos, hogy a kisebbségi oktatásban ezek a szolgáltatások elérhetőek legyenek az adott kisebbség nyelvén is, hiszen gyerekeink csak akkor tudnak megfelelően fejlődni, ha anyanyelvükön fordulnak a szakszemélyzethez” – mondta a szakpolitikus. Rámutatott, Maros megyében egy pszichológusra mintegy nyolcszáz is-

kolás gyerek jut vagy négyszáz óvadás, egy logopédus pedig közel ötszáz óvadás gyereket kell hogy ellásson. „Azok a kisiskolások, akik vidéken laknak, és ott járnak iskolába, és valamilyen beszédhibával küszködnek, legtöbb esetben még esélyt sem kapnak arra, hogy szakember lássa őket” – mutatott rá Csép Andrea.

Felújítanak a váradai Mihai Eminescu Főgimnázium visszaigényelt épületét

Bár visszaszolgáltatási per tárgya, már elkészítette az egykori nagyváradi premontrei gimnázium, ma Mihai Eminescu Főgimnázium felújítási tervét az önkormányzat. A nagyváradi tanács a legutóbbi ülésén szavazta meg a belvárosi iskola felújítási tervét. „Mint tudják, tavalyig nem tudtunk beavatkozni az elmúlt években folyó pereskedés miatt. Mivel egy 300 éves épületről van szó, nem megfelelő az állapota, teljes felújításra szorul” – magyarázta Ilie Bolojan polgármester. A polgármesteri hivatal közlése szerint a terv az épület teljes külső felújítását magában foglalja az alapozástól a tetőzetig, de belső felújítás és az iskola megfelelő felszerelésre is szerepel benne. A műemléken minden nem megfelelő beavatkozás nyomát eltüntetnék, és eredeti állapotába állítanák vissza. A beruházás értéke áfa nélkül több mint 27,5 millió lej, a munkálatokat két év alatt végeznék el. A falak felújítása mellett a tetőszerkezetet, nyílászárókat, kéményeket, a belső hálózatokat is kicserélnék, mesélte Ilie Bolojan, aki szerint a kerítések és a sportpályák védőpalánkjait is helyettesítik. Ezeket szintén felújítanák, de az udvart is rendeznék, és zöldövezetet alakítanának ki. Az ingatlan múltjáról sem feledkeznének meg, a felújított épületben egy, annak történetét bemutató kiállítás is helyet kapna. A premontrei gimnázium felújítása azóta vált sürgőssé az önkormányzat számára, hogy határozottan ingatlanadót vetett ki az ingatlanjaikat elhanyagoló tulajdonosokra, így – mivel a Mihai Eminescu Főgimnázium az ő kezelésébe tartozik – a polgármesteri hivatalnak is fizetnie kellene a megemelt illetéket.

P. M.